

KERSTBOEK

ANTON PIECK 1939

VAN
ZONNESCHIJN

Uitgave C. A. Spin & Zoon N.V. Amsterdam — Uitgeversmaatschappij W. de Haan N.V. Utrecht

1939

KERSTBOEK

VAN

ZONNESCHIJN

SAMENGESTELD DOOR

D.A. CRAMER-SCHAAP

UITGAVE C. A. SPIN & ZOON N.V., AMSTERDAM
UITGEVERSMAATSCHAPPIJ W. DE HAAN N.V., UTRECHT

INHOUD

Omslag : van Anton Pieck.
Illustraties : Nans van Leeuwen.

	Bladz.
De KONING, door C. Wilkeshuis	3
HET KERSTMAAL VAN DOMINEE GOEDHART, door Chr. de Haas v. Dorssen-v. Kuyk	11
STILLE NACHT, door Franz Gruber	15
HET GROEN FLUWELEN TASJE, door Willy Strijt.....	16
HET GEZEGENDE VLAS naar TOPELIUS, door Cor Bruijn....	22
DE LEGENDE VAN DE EERSTE KERSTBOOM, door W. Pinchin- Wagemaker	30
AAN DE KRIBBE TE BETHLEHEM.....	31
ER IS EEN KINDEKE GEBOREN, door C. M. van Hille-Gaerthé bij de reproductie naar een schilderij van Fiorenzo di Lorenzo.	32
DE NEDERIGE GEBOORTE, Oud-Nederlands lied	34
OMDAT ER GEEN PLAATS IN DE HERBERG WAS, Kerstliedje, door D. A. Cramer-Schaap	35
HET KERSTGESCHENK, door Selma Lagerlöf	36
HET KERSTMAAL GAAT DOOR, door Corn. Meigs.....	40
HERDERS, HOE, ONTWAAKT GIJ NIET ?, Oud-Nederlands lied	45
DE KERSTMAN OP JAVA, Gedicht door S. Franke.....	46

DE KONING

AGE woonde op een kleine boerderij, die even buiten het dorp stond. Er lagen daar nog meer boerderijen langs de kant van de weg, je had er ook een kruidenierswinkeltje, en er stond de school, waar Age in de vijfde klas zat. Als je van de boerderij naar het dorp wilde, kon je de grote weg langs gaan. Het liep daar wel gezellig, tussen de twee rijen van wilgebomen door. Maar de weg kronkelde erg, en maakte eerst een hele zwaai, vóór hij rechttoe naar het dorpje voerde. Als je haast had, ging je daarom altijd het binnenweggetje door. Dat was trouwens óók aardig. Eerst moest je langs het erf van Boer Pieneman. Die had des zomers altijd een stier vlak bij het binnenweggetje staan. Maar daar trok je je niets van aan. Het grote beest zat tòch stevig vast. En als je het erf van Boer Pieneman af was, kwam je aan een vondertje, en dan liep je langs de kant van een sloot, tussen paardebloemen en duizendblad en wilde zuring en Pinksterbloemen door, naar het volgende vondertje. En dan kreeg je wéér zo'n stuk weiland, en nòg eens een vondertje. En als je dat derde vondertje over was, stond je vlak voor de keet, waar Tjalling woonde.

Die keet was een oude kermiswagen zonder wielen, die daar zo-maar scheef neergezakt scheen in een driehoekig lapje weiland. Boven het dak van de wagen stak een schoorsteenpijp uit, de ruitjes waren vuil en Tjalling had ze met krantenpapier dichtgeplakt, toen ze kapot waren. Van Tjalling zelf had je geen last, als je de keet voorbijging. Hij was een grote kerel van vijf-en-twintig jaar, die zich des zomers bij de boeren als landarbeider verhuurde, en die messen en scharen en bijlen en zagen sleep, defecte koffiemolens en paraplu's repareerde, en de beeldjes van een oude Friese klok prachtig kon vergulden, als ze hun glans hadden verloren. Maar Tjalling hield een hond. Een groot, zwart dier was het, met flaporen en witte tanden; speels, wild en luidruchtig. Hij dééd je nooit iets, maar de jongens waren tòch bang voor hem. Veel banger dan voor den helen stier van Pieneman. Want als je voorbij de keet wilde, stond Bello je al uit de verte aan te blaffen. En als je dan dichterbij kwam, sprong hij blaffend om je heen, hapte zo maar voor zijn genoegen naar je been of je hand, zonder ooit toe te bijten, schoot een eind vooruit, kwam weer terug, legde zijn kop op de voorpoten, net of hij je zó zou aanvliegen, en maakte een lawaai, dat je oren ervan begonnen te toeten. Neen, het was geen pretje, als je overdàg langs de keet moest. Maar des avonds was het bepaald griezelig: dan sprong Bello plotseling als een zwarte geest uit het donker te voorschijn, en hij joeg je de stuipen op het lijf met zijn onverwachte sprongen en zijn nijdig geblaf. Des avonds moest je maar liever wachten tot half acht, als je voorbij de keet wilde. Dan ging Tjalling steeds van huis, en hij bond de hond dan vast aan het hok, dat naast de wagen stond.

Nu was het Kerstfeest.

Age moest dit jaar maar alleen naar de kerk gaan. Heit was vandaag naar zijn broer, die in de stad woonde. Het kon best een uur of zeven worden, vóór Heit weer terug was.

En Mem, die kon ook al niet mee. Wie zou er dan op den kleinen Sjoerd moeten passen ? Die was pas drie maanden oud, en hij lag in het wiegje, dat Mem zolang van een buurvrouw had geleend, en dat ze mooi had

De keet van Tjalling

gemaakt met glimmend goed, waarop allemaal kleine bloemetjes waren gedrukt.

Sjoerd was een lief kereltje. Hij had blauwe ogen, die zo aardig glansden, en kleine handjes, waarvan hij vuisten maakte, die hij in zijn mond stopte ; en stokkerige beentjes, met aardig-grote voeten. De teentjes leken net een rij kralen. En lachen kon hij ook al ! Dan trok hij zijn tandeloze mondje wijd open, en hij haalde zijn adem in, en maakte een gierend geluid.

„Het lijkt net, of Sjoerd naar binnen lacht inplaats van naar buiten,“ zei Age wel eens.

Neen, Mem kon niet mee naar de kerk. Ze kon Sjoerd toch niet alleen laten.

„Ik ga de grote weg maar langs,” zei Age tegen Mem. Dat was natuurlijk om de hond van Tjalling.

„Dan moet je niet te laat weggaan,” antwoordde Mem.

En om half zes stapte Age in zijn beste pak tussen de wilgebomen door naar het dorp. Telkens telde hij zijn passen . . . een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht . . . en zo door tot honderd, en dan weer van voren af aan, om de weg maar te bekorten. En nu zwaaide het pad door het duistere land. Dáár had je het dorp. Je kon de kerk duidelijk zien. De ramen waren verlicht, en de toren maakte een zwarte schaduw op de donker-violette hemel, die vól sterren hing. En nu begon de klok ook nog te luiden. Jongens! wat klonk dát fijn, echt feestelijk! Het was net, of er een gezang hoog door de lucht ging, over het hele lage land. En hoe dichter Age bij de kerk kwam, hoe luider het gebeier van de klok werd: „Bim . . . bam . . . bim . . . bam . . .”

Nu wás Age er. Hij stond in het verlichte kerkportaal, en hoorde achter de tussendeur de muziek van het orgel. Even luisterde hij, en toen deed hij de deur open. Nu hoorde hij het zingen van het orgel veel duidelijker: het dreunen van de diepe bassen, en het gejodel van de hoge tonen. En daar tussendoor klonk het geroezemoes van de mensenstemmen.

Maar dit was toch het mooiste: in het midden van de kerk stond, hoog en vorstelijk, de kerstboom, en zijn donker kleed was van onder tot boven bezaaid met kaarsevlammetjes, die als edelstenen blonken. En wat was hij prachtig versierd! Slingers hingen van de ene tak naar de andere, en je zag rode en groene en gele en blauwe ballen en sterren, en vergulde en verzilverde noten.

De kinderen van de Zondagsschool zaten om de boom heen. Ze kwetterden als een troep mussen, en ze wezen elkander telkens nieuwe dingen in de boom, en ze zeiden tegen elkaar, dat hij nóg mooier was dan die van het vorige jaar.

Age zocht zijn plaatsje tussen de kinderen op.

Even later werd het ineens stil. Het orgel en mensen zwegen: de dominee was op de preekstoel geklommen, en daarmee was het Kerstfeest begonnen.

Age vond alles even mooi en feestelijk: het licht en de kleuren, het zingen en het vertellen; en hij smulde van het lekkers, dat er af en toe werd uitgedeeld: koekjes en een sinaasappel en een reepje chocola.

Maar het mooiste vond hij toch het verhaal van de Drie Wijzen. Vreemd, hij moest telkens aan kleinen Sjoerd denken, wanneer de Dominee het over den kleinen Jezus had. En tóch begreep hij de geschiedenis niet goed. Nu ja, hij kon zich best voorstellen, dat de engelen begonnen te zingen, omdat Jezus geboren was. En hij wilde ook graag geloven, dat de herders van het veld waren gekomen, om even in de kribbe te kijken. Dat was thuis immers óók een beetje zo geweest: toen de kleine Sjoerd er pas was, waren Omke en Moeike op visite gekomen, en de boerinnen uit de buurt en een enkele boer, en Blom, de arbeider, met zijn vrouw Baaije, ze hadden allemaal even naar Age's broertje gezien, die met zijn rode rimpelkopje in de wieg lag. Ja, dat van de herders begreep Age best.

Maar dat de Wijzen uit het Oosten waren gekomen, Koningen, die op hun kamelen reisden, en gekleed waren in de prachtigste kleren van de wereld,

en dure cadeaux : goud en wierook en myrrhe meebrachten . . . dat begreep Age niet. Ze wilden den nieuwgeboren Koning zien . . . Een koning ? Zo'n klein kind, zo'n „lytse poppe" als ze in Friesland zeiden, een koning ? En dan zó machtig, dat drie van die rijke mijnheren daarvoor hun mutsen afzetten en op de knieën vielen ? Dáár kon Age niet bij.

En weer dacht hij aan Sjoerd, zoals die in zijn wiegie lag te spelen, en af en toe zijn knuistje om zijn grote teen in de mond stak, en van die malle geluidjes maakte. Zó'n jongen een koning ? Age moest er heus om lachen.

Het Kerstfeest was afgelopen, vóór iemand er erg in had. En Age zou met zijn sinaasappel, die hij had bewaard, en het Kerstboekje, dat hij nog had gekregen, naar huis teruggaan. Maar . . . welke weg zou hij nemen ? De grote weg ? Of het binnenpaadje ?

Hij wou graag gauw thuis zijn. Heit was natuurlijk alweer terug, en die zou evengoed als Mem graag willen weten, of het een mooi Kerstfeest was geweest. En Age wou graag het boekje laten zien, en de sinaasappel aan Mem geven. Zou hij het binnenpaadje maar langs gaan ? Maar de hond van Tjalling dan ?

De klok van de toren sloeg half-acht. Kom, hij zou het er maar op wagen. Tjalling zou de hond nu wel hebben vastgelegd. En daar stapte de jongen door het donker langs het smalle voetpad . . .

De hemel was wonderlijk diep, de sterren hingen in grote slingers aan de lucht, en terzijde van het pad strekten zich eindeloos ver de Friese landen in het donker uit.

Age dacht nog maar aldoor aan het kindje Jezus. Zou die koning zijn van al de sterren, en van die wereld, die zo héél, zo eindeloos groot was ?

Nu kwam Age bij de keet van Tjalling. Hij zag de schaduw van de verzakte wagen en van het pijpje, dat er bovenuit stak.

Het leek wel, of Tjalling niet thuis was. Er brandde tenminste geen licht. Zoveel te beter : dan lag Bello tenminste aan het hok. Maar . . . het was om je naar te schrikken : daar hoorde Age eensklaps het getrippel van hondenvoten over de weg, een luid geblaf . . . en meteen danste uit de donkere avond de zwarte schaduw van de hond te voorschijn.

Nu gewóón doorlopen, dacht Age. Niet bang zijn. Net doen, of die héle hond er niet was. Maar jawel, het dier ging te keer als een bezetene, het sprong nu vóór Age's voeten heen en weer, en de jongen zag de ogen van de hond als kleine, groene lantarentjes in het donker schitteren.

„Bello, beste Bello, zoete hond," probeerde Age het dier te sussen. Maar het gaf niet. Ineens was Bello áchter Age, en zette onverwachts de poten op diens schouders. Age voelde de adem in zijn hals, juist boven de boord van zijn jasje. En in een plotselinge, radeloze angst schudde hij het dier van zich af, zette het op een lopen. . . Hij verloor zijn boekje. Maar hij dacht er niet aan, het op te rapen. Hij holde maar, hij holde maar voort over de weg, terwijl de hond blaffend en grommend naast hem galoppeerde. Nu was hij bij het eerste vondertje. . . Hij vlóóg er overheen. De hond bleef staan, blafte nog wat in de duisternis, en keerde terug : Age hoorde in de verte de stem van Tjalling, die zijn hond riep.

Nu was de grote angst voorbij, en Age werd boos. Hij zou het dien hond nog

eens betaald zetten, dat die hem zó had laten schrikken. Hij zou hem een pak ransel geven. Stráks nog. Als Tjalling weg was . . .

Hij struikelde bijna. Een stok, een fatsoenlijke knuppel. Asjeblijft : die kon te pas komen. Age raapte het ding op, en nam het mee naar huis . . .

En wat was het zonde van zijn mooie Kerstboekje ! Dat lag natuurlijk ergens in de modder. Wie weet, had die ellendige hond er zijn tanden wel in gezet, en het helemaal aan flarden gescheurd. En Age hield juist zoveel van lezen, en hij had al zo weinig boekjes. Zó kwam hij thuis : zónder Kerstboekje. Maar wel met een sinaasappel, een dikke stok en een boos gezicht.

Heit en Mem zaten bij de tafel, toen Age de kamer binnenkwam. „En . . . hoe was het Kerstfeest ?” vroeg Heit.

„Wel aardig,” zei Age, maar met zó'n ontevreden gezicht, alsof er helemaal geen prachtige boom in de kerk had gestaan.

„Wel áárdig ?” vroeg Mem verwonderd. „Ik dacht, dat het juist zo heel mooi zou worden deze keer. Dat had je ons laatst tenminste verteld.”

„Ja het wás ook mooi,” viel Age driftig uit : „het was héél mooi. De boom en het zingen en alles. Maar die nare hond van Tjalling heeft mij zo aan het schrikken gemaakt. En toen heb ik mijn Kerstboekje verloren . . . Maar ik zal het hem betaald zetten. Ik geef hem een pak rammel. Als Tjalling hem vastgebonden heeft. — Dan sla ik hem dóód.”

„Dat zijn geen goede voornemens op een Kerstavond,” merkte Heit bedaard op.

„Heb je daarvoor misschien die dikke knuppel meegebracht ?” vroeg Mem, en ze keek naar de stok, die Age in een hoek van de kamer had neergezet. „Er gebeurt niets van,” besliste Heit. En Mem zei, dat die hond het toch niet kon helpen, dat hij zo speels was. Dat lag nu eenmaal in zijn aard. „Nou, maar ik gá toch,” zei Age vastbesloten. „Of Heit en Mem het goed vinden of niet.”

Zó kwam hij thuis : zónder kerstboekje. Maar wel met een sinaasappel, een dikke stok en een boos gezicht.

„Zo, zo,” zei Heit. „Jij blaast nogal hoog van de toren. Maar jij blijft vanavond thuis, dat begrijp je zeker wel.”

„Goed,” mopperde Age. Hij zou vanavond wel thuisblijven. Maar dan ging hij op een andere avond. En als Heit hem deze stok afnam, dan zocht hij wel een nieuwe op. En het was toch ook gemeen, dat die hond zijn boekje had vernield.

„Misschien krijg je van ons dan wel een ander boekje,” zei Mem.

Maar dat vond Age ook al niet goed. Het was dan géén boekje van de Zondagsschool. Dáár schreef de Meester altijd wat vóórin.

„Nou, ik wil er verder niets over horen,” zei Heit, die boos begon te worden. Knorrend zat Age bij de tafel, en hij keek naar Mem, die de boterhammen klaar zette: twee dikke sneden Kerstbrood met krenten en rozijnen en sucade, en twee dikke sneden wittebrood met worst.

„Nee, Age, je mag nog niet beginnen,” zei Mem, toen ze zag, dat Age meteen wou gaan eten. „Ik moet eerst Sjoerd nog even helpen.”

Sjoerd had een beetje liggen huilen in zijn wiegje. Maar nu kraaide hij ineens van plezier. Hij stak zijn handjes uit naar Mem's neus en ogen, en greep naar de streng bloedkoralen met het gouden slot, die Mem vandaag droeg, omdat het Kerstfeest was.

Age keek naar de kleine vingertjes van Sjoerd, naar de rose beentjes, die onder de luiers uitschopten, naar het dikke kopje, en het haar, dat als een fluwelen vacht over het hoofdje lag te glanzen. Hè, wat een leuk jongetje was het toch. Mem bewoog haar wijsvinger vlak vóór het ronde gezichtje. En nu gierde Sjoerd het uit. Hij kreeg er zowaar de hik van. Age moest er ook al om lachen. En toen lag Sjoerd weer stil, en keek met grote verwonderde ogen naar de lamp.

Ineens moest Age denken aan het kindje, waarvan de Dominee vanavond had verteld. Dat kwam natuurlijk, doordat Sjoerd net zo'n peuter was, en nu precies zo ernstig keek. En Age peinsde over de geschiedenis van de engelen en de herders, en de drie Wijzen. Het leek hem soms toe, of hij weer in de kerk was, bij de boom en de muziek en de zachte glans van het licht. En dan scheen het wel, of hij zich in de stal van Bethlehem bevond, en of Sjoerd het kindje Jezus was.

Met grote ogen zat Age voor zich uit te kijken, en hij voelde zijn hart warm worden. Een wonderlijke tederheid doorstroomde hem.

„Age, zit niet zo te dromen,” zei Heit.

„Ik dacht aan het Kerstfeest in de kerk,” legde Age uit.

Maar nu was Age weer wakker, en hij zag daar de dikke stok in de hoek staan, waarmee hij straks of morgenavond de hond van Tjalling zou aftuigen. En tot zijn verbazing merkte hij, dat hij niet boos meer was. Hij zou die hond niet kunnen slaan, al zou hij het nog geweld hebben. Het was immers geen naar dier. Hij wilde alleen maar spelen, en daarom sprong hij als een dolle schooljongen bij je op. Zo leuk zou Bello het daar ook wel niet hebben, zo alleen bij die keet.

Age begon bijna van die hond te houden.

En telkens keek hij nu naar Sjoerd, en dan dacht hij aan het Kerstkindje, en dan weer aan de hond. En hij begon al maar vriendelijker over Bello te denken.

„Nu, we zullen Sjoerd maar weer in de wieg leggen,” zei Mem, toen ze met den kleinen man klaar was. „En dan kunnen we gaan eten.”

Heit, Mem en Age schikten zich nu om de tafel.

„Eerst eet ik het krentenbrood op,” zei Age. Dat smaakte immers zo fijn. Het lekkerste, de worst, bewaarde hij tot het laatst. Maar toen hij met zijn witte boterhammen begon, legde hij de plakjes worst op de rand van zijn bord.

„Lust je geen worst?” vroeg Mem verwonderd.

Nu hield hij de hond zijn open hand voor . . .

„Jawel, Mem,” antwoordde Age met een kleur.

„Hij eet die plakjes straks zó op,” veronderstelde Heit met een lachje.

„Nee, Heit,” zei Age. „Ze zijn voor de hond van Tjalling.”

Mem zag Heit vragend aan: het was toch zonde van die kostelijke worst. Maar Heit knipte even met zijn ogen, en vertrok zijn mond net of hij zeggen wilde: „Laat hem maar gaan. Zó is het beter dan andersom.”

Na het eten liep Age weer langs het binnenpaadje. De plakjes worst hield hij in zijn hand.

De sterren straalden aan de hemel, en over de weilanden streek de schrale

wind, die uit het Oosten kwam. Neuriënd ging Age langs het gras, dat kraakte van de rijp, en over de vondertjes, die glad waren van de grondvorst.

Gek was dat nou toch. Een uurtje geleden was hij van plan geweest met een grote stok naar Bello te gaan, en nu kwam hij met de stukjes worst, waarop hij zèlf zo dol was. Zo vèr had Heit hem nooit kunnen krijgen. Ja, dat kwam natuurlijk, doordat hij zo naar Sjoerd had zitten kijken, en daardoor zo aan het Kerstkindje had gedacht. Zie je nu wel, het Kerstkindje was sterker dan Heit. Het was ook machtiger dan de Wijzen, die met de geschenken kwamen. Want . . . het Christuskindje veranderde je van binnen, het maakte je hart goed, het riep de liefde in je wakker. En dat kon niemand op de hele wereld zó doen.

En daarom was het dan ook Koning. En de drie Wijzen hadden gelijk, dat ze hun fluwelen tulbanden van hun hoofden zetten, en hun neuzen tot op de grond bogen voor het kindje Jezus. Age voelde nu, dat dit kindje koning was, meer dan van sterren en eeuwen en koninkrijken : het was de koning van het hart.

En stil, alsof hij in de kerk was, liep Age onder de hemel en in het eindeloze Friese land. Gras . . . een vondertje . . . gras . . . een vondertje . . .

Dáár zag hij de keet van Tjalling, Hij hoorde, hoe Bello aansloeg. De rauwe stem baste door de stilte van de grote nacht.

„Kom maar,” riep Age, toen hij de keet dicht genaderd was. „Beste hond, hoor.” Hij zag de ogen van het dier groenachtig in het duister glinsteren. Hij gooide een stukje worst neer, en Bello, die vastgebonden zat, at het smakkend op. Nòg een stukje. Wéér een stukje.

Voetje voor voetje kwam Age dichterbij. Bij ieder plakje een stap.

Nu hield hij de hond zijn open hand voor, waarop het laatste schijfje lag. Hap, verdween het in de gulzige bek, en toen schuurde de ruwe tong langs zijn handpalm, net of het dier ieder aasje geur zelfs wou weglikken.

„Beste hond,” zei Age weer, en hij drukte de kop van Bello tegen zich aan. Rillend van de koude avond zette het dier zich naast den jongen neer, en besnuffelde hem, en streek hem zenuwachtig telkens met de tong over de handen.

Age streelde den hond over de kop, en hij tuurde in de nacht, die zó vol sterren hing, dat je ze onmogelijk zou kunnen tellen.

In zijn verbeelding zag hij weer de Drie Wijzen, die eerbiedig knielden voor het Kindje in de armoedige stal. En hij begreep, hij begreep nu heel goed, dat het zo hóorde.

Het Kerstmaal van Dominee Goedhart

door Chr. de Haas van Dorssen-van Kuyk

IN die dagen bestond er wel niemand op de wereld, die zoveel vrienden en vriendinnen had, als de oude Dominee Goedhart, zoals jullie zult horen.

O, het waren er veel meer dan honderd, terwijl hij toch maar in een klein, verlaten heidorpje woonde. Dan waren die vrienden en vriendinnen zeker mensen uit de stad. Mis hoor! Daarvoor lag de stad veel te ver weg en treinen en bussen waren er niet. En het gekste was dit: de meeste mensen verliezen vrienden als ze ouder worden, maar dominee kreeg er ieder jaar wel dertig bij, zonder dat de oude hem ooit vergaten!

Dat zat zo: de vrienden en vriendinnen van Dominee Goedhart droegen klompjes en vlechten, schortjes en ijsmutsen, ze knikkerden en tolden, ze schreeuwden en zongen, snoepten en jokten: het waren alle kinderen van het dorp.

Met Kerstmis zag je in ieder huis, waar jongens en meisjes waren, blijde gezichten, al woonde er niet éne rijke familie in het dorp en dat was zo geweest, zolang als Dominee Goedhart op de heide woonde. Dat wisten de mensen te vertellen, die zelf alweer grote kinderen hadden.

Veertien dagen voor Kerstmis reed hij in het enige wagentje van het dorp naar de stad om inkopen te doen en de koster mende het paard. Op den terugweg konden zij nog maar net zelf in het wagentje zitten, zo vol was het met allerlei. Van een pop voor het allerkleinste meisje af, tot mooie boeken voor de grote jongens toe.

De huishoudster bromde als de dominee moe en koud met zijn pruikje scheef op zijn hoofd thuiskwam, want ze wist best, dat hij weer zijn laatste cent voor een ander uitgegeven had en ten slotte moest toch een dominee ook leven . . .

Daarbij gaf het een hele drukte in de oude pastorie om alles behoorlijk uit te zoeken, zodat ieder het zijne kreeg en de zieke kinderen nog iets héél prettigs bovendien. De koster bracht vlak voor Kerstmis stilletjes alles weg: hier lag een pakje op een stoep, daar een op een regenton, het ene werd op een winkelbank, het andere in een gang gezet. Ook hij zou wel gemopperd hebben, als hij niet zelf zes kinderen had gehad: nu floot hij binnensmonds op zijn heimelijke tocht, zoals je dat van zo'n deftigen koster niet zoudt verwachten.

Maar volgens juffrouw Dina, die al zoveel jaren voor Dominee zorgde, was hij veel te goed en zou het nog wel eens verkeerd aflopen. Dat hij zo vreselijk veel van boeken hield, was niet zijn grootste gebrek, maar wel, dat hij alles weg gaf, wat hij maar dacht te kunnen missen. Als die arme Dina bromde, dan deed Dominee of hij boos werd en zei: „Ik ben toch zeker geen kind meer.”

Nee, dat was hij zeker niet; wie kende hem niet uren ver over de heide, de kinderen dachten eigenlijk, dat hij er altijd geweest was.

Midden in de winter was het voor Dina een zware tijd.
„Waar zijn Uw sneeuwschoenen, Dominee ? Zo kunt U toch niet uitgaan !”
De oude herder Hannes had ze gekregen.
„En Uw stok ?”
„Laten staan, bij ongeluk hoor, bij die kromme stijve Mieke . . .”

Kort geleden was de goede Dina bijna weggelopen ! Hoe kon een fatsoendelijke juffrouw nu blijven bij een dominee, die zijn Kerstpreek moest houden in een toga, zo groen als gras en met stukken onder de armen, ja gelapt ! Maar ach, het is moeilijk om zo iemand alleen te laten, want wie moest er dan voor hem zorgen en zo bleef alles bij het oude.
Maar nu werd het toch al te erg. En dat merkte juffrouw Dina toen zij vóór het Kerstfeest de grote sleutel van de kelder nam en den voorraad

ging nakijken. Een oude vriend van Dominee Goedhart zou als gewoonlijk overkomen. Zingend ging Dina de keldertrap af, huilend krom zij weer naar boven. De kalkoen . . . verdwenen, alsof een reuzenkat hem van de schaal had gestolen.

De laatste eieren, die de kippen in het najaar legden en die moesten dienen voor de taart, verdwenen ! Niets zag Dina dan de gaatjes in het eierrekje ! Van de zes flessen wijn, die de dokter het vorige jaar meebracht, waren van vier de hulzen . . . leeg.

Dina's handen beefden, toen ze verder ging naar de appelrekken. Veel fruit werd er niet geplukt dit jaar, maar zo . . . weg de mooie gouden renetten en de rode bellefleuren, een armzalig hoopje lag beschaamd in een hoek . . . En zo ging het met alles.

Juffrouw Rika hoorde van woede de bel niet overgaan en toen ze met gloeiende wangen en vliegende haren de studeerkamer binnenstroomde, zaten daar een klein broertje en zusje, die met grote ogen naar haar keken. Maar zij zag de kinderen niet eens. Eerst viel zij over de zwarte poes en toen stak ze van wal, die lieve Dina, die anders geen vlieg kwaad zou doen : „Dominee, daar houdt de eerbied op, daar houdt alles op ! Waar is de kalkoen voor Zondag gebleven, waar ? Ik weet het best te vertellen : bij van Leusden ; de dominee dacht zeker : Tien kinderen en geen werk . . .” De oude dominee lachte en wou wat zeggen, maar Dina was zo nog niet uitgesproken. En de eieren voor de taart, die Dina zo zuinig uit haar mond gespaard had, natuurlijk bij het zieke Treetsje van den kleermaker. Had de kleermaker ooit aan een nieuwe toga gedacht. Poe . . . Ik kan niet toveren, anders zou ik de appels terug toveren uit de zakken van al die belhamels van jongens, die toevallig eens goed geleerd hadden en de wijn, die kostelijke wijn, terug in de hulzen, hokus, pokus, pilatus, pas ! Die was zeker te goed voor U en dokter, die moest naar de zieken, jawel . . .” De twee kleintjes trilden van schrik en zaten als twee bange kuikentjes tegen elkaar aan.

In eens stond Dominee Goedhart helemaal rechtop, zodat hij veel jonger leek dan anders en bulderde : „Je kunt wel gaan Dina. Ik weet alles wat je wilt zeggen. Laat mij aan mijn preek en anders . . .”

Toen draaide hij zich om en stopte zijn hoofd tussen de bladen van de reuzenbijbel, waar de naam van alle kinderen uit het dorp in stond geschreven, misschien wel om niet te tonen, dat hij moest lachen.

Die brave Dina, die ging immers toch nooit weg !

Zo lette niemand op de tweelingen Joosje en Goosje van Boer Schepers en die slopen toen maar stilletjes op hun paarse kousenvoetjes naar de gang, waar hun klompjes stonden en naar huis om Moeder alles te vertellen, wat ze gehoord hadden.

Bij Schepers kwamen altijd veel mensen een glaasje drinken en wat praten en zo kwam het, dat al gauw het hele dorp wist, hoe treurig het in de provisiekast van den Dominee gesteld was.

Kerstmiddag ging Dominee nog even horen, of het rijtuig heus was weggegaan om Dokter Sterk te halen. De kinderen op straat kwamen hem gauw even een hand geven.

Hij voelde weinig van de kou. In de kooi blaatte een enkel schaap. Mooi was de wereld, vond Dominee Goedhart.

Bij het thuiskomen hielp Dina zo vriendelijk aan de jas, alsof er niets

was voorgevallen en de pastorie een luilekkerland was, waar de gebraden ganzen in je mond vliegen.
„Je hebt er zeker wat op gevonden, Dien,” zei hij zo luchtig mogelijk, want hij voelde zich toch wel wat bezwaard.
„Er is bezoek voor U,” zei Dina.
„Bezoek ? Vandaag ?” (De klompjes stonden allemaal in het klompenhokje bij de keuken).

zat werkelijk een groot gezelschap . . .

In de studeerkamer brandde de lamp al en om de tafel zat werkelijk een groot gezelschap. In de grote leunstoel Betje van den bakker met een kerstbrood op haar knieën, héél stil, omdat anders de poeiersuiker eraf zou kunnen gaan ; alleen keek ze zo nu en dan voorzichtig naar haar mooie moezenjurk.

De dikke Jan van den molenaar had een mandje met verse eieren, de enige, die in die tijd in het dorp te vinden waren, maar Meester gaf hem een 8 voor rekenen en *dat* was het werk van Dominee, die had het hem uitgelegd. Joosje en Goosje waren er ook met een grote zak met appels tussen hen in.

Geert van den kleermaker schaamde zich eigenlijk, omdat Treesje hem niets dan een bloeiende kerstroos had meegegeven, die ze met heel veel moeite in de zon had gekweekt. En zo waren er nog wel vijf jongens en meisjes met van alles en nog wat en allen straalden van blijdschap om hun prettige hoodschap.

Dominee Goedhart deed niets dan in zijn handen klappen en wrijven en zeggen „Tjonge, tjonge, wat lekker, wat mooi!”

Dat werd nu nog het heerlijkste Kerstfeest, dat hij ooit beleefde!

Het duurde niet lang, of juffrouw Dina kwam binnen met een groot blad vol dampende chocola en achter haar kwam Dokter Sterk met een grote schaal wonderlijke taartjes, zoals ze die in de oude tijd in de stad ook al bakten.

Eindelijk was alles op en toen kreeg juffrouw Dina een goeden inval. Ze ging aan het hoofd van de tafel staan en begon met haar heldere stem te zingen en alle kinders zongen mee:

Stille Nacht
Heilige Nacht.

Dat was het slot van de vreemde middag in de pastorie op de hei en het is ook het slot van dit Kerstverhaal.

STILLE NACHT

Stille nacht, heilige nacht,
Slaap gerust, sluimer zacht,
Kindeke, niets dat je rust nog verstoort,
Stil is alles, slaap rustig, slaap voort,
Englen houden de wacht
Slaap dan rustig, slaap zacht.

Stille nacht, heilige stond,
d'Englenstem ruist in 't rond:
Vrede op aarde, een zalige vree,
Deelt nu God aan Zijn kinderen mee!
Jezus leeft en Hij bracht
Licht in duisteren nacht.

Franz Gruber 1787—1863.

Het groen fluwelen tasje

door Willy Strijt

MET een ontevreden uitdrukking op haar gezichtje was Lientje Bakker op weg naar school. Iets bijzonders was het niet, dat Lientje ontevreden was en haar klompjes slof slof over het zandpad liet schuifelen; eigenlijk was ze altijd ontevreden en ze meende, dat ze daar alle reden toe had. Geen van de andere kinderen had zo'n eind te lopen naar school als zij en geen een van hen droeg zulke oude, afgewassen en herhaaldelijk verstelde jurken. Klompen, nu ja, er waren er wel meer, die op klompen liepen en even grove, zwarte kousen droegen, maar Lientje keek graag naar degenen, die het beter hadden dan zij, naar Marijke van den dominee, die dikwijls zwarte lakschoentjes aanhad en als ze daar dan die prachtige, blauw fluwelen jurk bij droeg, dan kon Lientje den helen schooldag door, de ogen bijna niet van haar afhouden. Marijke had ook zulke mooie, glanzend blonde krullen, waarom had zij, Lientje, van dat akelige, bruine piekhaar, waar met geen geweld een krulletje in was te draaien? Waarom was háár vader niet dominee, of dokter, zoals die van Ietje van Beveren? Vader was arbeider in de steenfabriek en hij verdiende maar net genoeg om het gezin met vijf kinderen te onderhouden. Ja, die kinderen! Ook die waren Lientje een doorn in het oog! Waarom was zij de oudste van de vijf en waarom was ze het enige meisje? Als er zusjes waren geweest, dan zou ze haar jurken en mantels zeker niet hebben hoeven dragen, tot ze tot op den draad versleten waren en haar magere armen een heel eind uit de mouwen staken! Verleden jaar was er nog een kind bijgekomen, wéér een broertje! Alsof ze al niet genoeg te stellen had met de andere drie, Barendje en Siem, die vijf waren en Henkie van drie! Lientje zuchtte eens diep en haar mondhoeken trokken zo mogelijk nog meer naar omlaag. Ze wilde, dat ze eens iets mocht wensen en dat die wens, hoe groot ook, dan in vervulling zou gaan. Toen bedacht ze, dat ze heel dikwijls een wens deed. Iederen avond voor het naar bed gaan, deed ze een gebedje en dan vroeg ze om dat, waar ze dien dag het meest naar had verlangd. Soms was het iets, wat op school of in een van de winkels in het dorp haar begeerte had gewekt: een doosje kleurkrijtjes, of een breed, lichtblauw haarlint, soms was het een dik tablet chocolade, of eens zelfs had ze een ringetje durven vragen, omdat er bij den klokkenmaker voor het raam zo'n beeldig gouden ringetje had gelegen met een bloedkoralen hartje er in. Maar soms ook, zoals gisteravond, had ze gevraagd om een nieuwen, warmen wintermantel, want het was December en het werd iederen dag kouder en kouder en de wind blies gemakkelijk heen door het dunne manteltje, dat ze al voor het derde jaar droeg. — Maar Lientje wist bij ondervinding, dat wensen nooit in vervulling gingen; je deed ze, nu ja, omdat je toch nooit kon weten en omdat het prettig was te zeggen „een donkerblauwen jekker wou ik graag met twee rijen koperen knopen”, of „die rode pantoffeltjes alstublieft met die zijden pompoentjes”.

Met moeder praten over al het moois, dat je graag zou willen hebben, was onnodig, je wist vooruit, dat moeder zou zeggen „kind, heus, we hebben geen geld voor zulke dingen; wees blij, dat je voldoende te eten krijgt, er zijn mensen genoeg, die met honger naar bed moeten en die geen hout en geen kolen hebben om de kachel te laten branden.” Moeder! Lientje trok een rimpel in haar voorhoofd, moeder had makkelijk praten, die gaf niet om mooie dingen, die zat niet met kinderen in de klas, die leuke, kleurige jurken hadden, die armbanden en kettinkjes droegen, ja, zelfs iedere week een paar centen kregen, die ze naar eigen keus mochten besteden . . .

Nog een diepè zucht en Lientje begon eensklaps hard te draven. Ze had zich bedacht, dat ze vanmorgen, ondanks moeders herhaalde waarschuwing veel te laat uit bed was gestapt en er dus alle kans bestond, dat ze te laat op school zou komen, Natuurlijk kreeg ze dan straf, alsof zij het kon helpen, dat Gijsje, haar jongste broertje, vannacht zo had geschreeuwd, dat ze niet had kunnen slapen. Hij kreeg tandjes en moeder had de halve nacht bij hem gezeten om hem te sussen. Vader en de andere broertjes sliepen door het gehuil heen, maar zij, Lientje, kon dat niet, en daarom had ze vanmorgen bijna niet wakker kunnen worden.

Maar al dravende, woeien de ontevreden gedachten uit Lientje's hoofd weg, ze kwam nog juist bijtijds op school en hijgend en blazend, voldaan over haar prestatie, schoof ze haar bank in en verdiepte zich ijverig in haar rekensommen.

Dien middag kwam Ietje van Beveren op school met een beeldig, groen-fluwelen tasje, dat ze van een tante uit Amsterdam had gekregen. Lientje keek haar ogen uit. Nee maar, zoiets moois, om dat te hebben!! Op het groen fluweel waren goudgele en witte zijden bloemen geborduurd, het tasje was gevoerd met witte zijde en in twee kleine zakjes zaten een groen fluwelen portemonnaetje, waarop een wit en een goudgeel bloempje prijkten en een vierkant spiegeltje met een groenfluwelen ruggetje. Alles, wat Lientje ooit had verlangd te bezitten, verzonk in het niet. O, als zij dit tasje eens had gekregen! Iederen dag, 's morgens voor ze naar school ging en 's middags, als ze thuis kwam, en 's avonds voor het naar bed gaan, zou ze het voorzichtig uit het papier hebben gehaald en het van alle kanten hebben bekeken . . .

Eerbiedig aaide ze met haar wijsvinger over het zachte fluweel.

„Ben je er blij mee?” vroeg ze aan Ietje. „Nou zeg!” zei deze verontwaardigd, „nogal logisch!” en vol zorg legde ze den kostbaren schat in het kartonnen doosje, waarin hij hoorde, en stopte dit vervolgens in haar schooltas. — Met Lientje's gemoedsrust was het gedaan. Ze moesten een taallesje maken, „vul in ei of ij” stond er boven. Maar tussen Lientje's ogen en de zinnen van het lesje schoof zich telkens het mooie, groene tasje. Het was zo erg, dat de meester haar tweemaal moest verbieden en toen het bij het nakijken bleek, dat ze tien fouten had gemaakt, werd hij boos en zei, dat ze om vier uur moest nablijven en het lesje over moest maken. Dat was voor Lientje een zware straf, want nu moest ze door het donker naar huis en ze was bang in 't donker.

Toen om vier uur de andere kinderen vrolijk het lokaal uit renden, haalde Lientje met een verongelijkt gezichtje haar taalboek en taalschrift voor den dag en begon haastig te schrijven. Maar hoe ze zich ook haastte, het

was toch al half vijf en helemaal donker, toen ze eindelijk buiten stond. Drie kwartier lopen langs een eenzamen zandweg! Waarom woonden ze ook zo gek ver weg, waarom niet in het dorp! Waarom had grootvader jaren geleden juist dáár, waar geen enkel ander mens woonde, een huisje gekocht! Toen gleden Lientje's gedachten weer naar het groenfluwelen tasje. Waarom had Ietje dat nu juist, Ietje, die in het mooie, witte doktershuis woonde en die al zoveel andere, mooie dingen had!

Klep, klep, klep gingen Lientje's klompjes over den bevroren weg. De Oostenwind drong door haar mantel en het leek wel, of hij zelfs dwars door haar lichaam woei, zo akelig koud had ze het. Zou het nog lang blijven vriezen? Het zou fijn zijn, als er ijs kwam, maar aan den anderen kant, zou ze liever willen, dat het minder koud werd, dan merkte je niet zo, dat je mantel dun was. Met kennersblik keek Lientje naar de lucht. Nee hoor, zo'n strakke hemel en zoveel heldere, fonkelende sterren, dat betekende vriezen. Toen, het leek wel, of hij gewacht had, tot Lientje keek, gleed er pijlsnel een ster langs den donkeren hemel, een smal gouden spoor achter zich. Van verrassing bleef Lientje stil staan. De lucht was nu weer, als tevoren, het wonder was voorbij, alle

sterren stonden even onbeweeglijk op hun plaats, alsof er niets gebeurd was. En terwijl ze nog omhoog stond te staren, schoot haar eensklaps te binnen, dat ze nu een wens mocht doen, een wens, die vervuld zou worden. Het tasje ? Ja natuurlijk, precies zo'n tasje ! Of . . . ze aarzelde even, de wind scheen nog sterker te worden en nog makkelijker door haar mantel heen te waaien. Toch liever een mantel vragen . . . ? Ze moest zich goed bedenken, niet iets wensen, waar ze achteraf spijt van had. Ze huppelde langs den weg, al maar peinzend, de twee wensen tegen elkaar afwegend. Nee maar, daar in de verte, die twee lichte ramen, dat was haar huis al ! Ze wilde haar wens in ieder geval hebben gedaan, voor ze thuis was, stel je voor, dat het eens niet meer zou gelden, als ze het zolang uitstelde ! En koud ? Nee, eigenlijk had ze het helemaal niet koud, dat kwam van het harde lopen ; maar dat zou ze dan toch altijd kunnen doen. als het zo woei . . dan had ze geen dikkeren mantel nodig ! Dus dan kon ze best het tasje vragen. Ze bleef stilstaan. „Ik wens een tasje”, zei ze hardop en plechtig, „maar altublieft precies zo een als Ietje van Beveren heeft, en ook een portemonnaetje en een spiegeltje er in.” Toen liep ze weer door, voldaan en met het gevoel van een prettig geheimpje te hebben.

Thuis wachtte er iets heel droevigs op Lientje. In de keuken zaten de drie kleine broertjes stil bij elkaar, met strakke gezichtjes en bange, wijde ogen. „Wat hebben jullie ?” vroeg Lientje verwonderd, maar voordat ze haar een antwoord hadden kunnen geven, ging de deur van de huiskamer open. „Gelukkig, ben je daar eindelijk,” zei Lientje's vader, en hij had al een even strak gezicht als de broertjes, „moeder heeft den wasketel met kokend water over zich heen gekregen, je moet direct den dokter halen, ik kon niet weg, ik durfde moeder niet alleen te laten. Loop zo hard je kunt en vraag, of hij dadelijk kan komen, het is al een uur geleden gebeurd en moeder heeft vreselijke pijn.”

Lientje stond roerloos en keek vader zwijgend aan, maar deze duwde haar zachtjes de keuken uit, „ga nu kind,” zei hij ernstig, „als je moeder helpen wilt, loop dan hard, zo hard je kunt.”

Lientje rende, zoals ze nog nooit had gerend. Haar hart bonsde in haar keel en in haar borst kreeg ze een rauw gevoel van alle koude lucht, die ze door haar open mond inademde. Ze dacht nergens aan, maar den helen weg over was het haar, of er ergens achter haar ogen werd geroepen „moekeli ! moekeli !” het naampje, dat de broertjes moeder gaven, en dat zijzelf, toen ze nog een klein meisje was, ook had gebruikt. „Moekeli ! moekeli !” Klep, klep, klep, klep, in een razend tempo klepperden de klompjes. Nog nooit was de weg naar het dorp zo eindeloos lang geweest. De bomen met hun griezelig gevormde takken, de zwarte ritselende struiken, dat alles, waar Lientje 's avonds anders zo bang voor was, boezemde haar nu niet de geringste angst in, ze had maar één verlangen, zo gauw mogelijk bij dokter Van Beveren te zijn. Toen ze eindelijk hijgend, totaal uitgeput, en niet in staat om drie woorden achter elkaar uit te brengen in de vestibule van het mooie witte huis stond, zei de dokter : „we gaan samen terug, jij naast mij in de auto,” en hij klopte Lientje tegen haar gloeiende wang en zei „je bent een flinke meid, hoor !”

Met die hartelijke woorden had hij Lientje's hart gewonnen en toen ze, vlak naast hem, heerlijk geleund in de verende kussens, door den donkeren avond reed, barstte ze eensklaps los : „had ik maar geen wens gedaan, dan

had ik nou kunnen wensen, dat moeder gauw weer beter was, geen pijn meer had!" en voor ze het wist, stroomden de tranen langs haar wangen. „Wat voor wens?" vroeg de dokter, en om haar af te leiden, voegde hij er aan toe: „vertel me eens, wat er met dien wens is." Hortend en stotend want telkens kwam er een zenuwachtige snik tussenbeide, kreeg dokter Van Beveren nu het verhaal te horen van het tasje, den dunnen wintermantel, de verschietende ster. Hij luisterde stil en dacht aan zijn dochtertje, dat zoveel mooie dingen had en twee, heerlijke dikke wintermantels, maar hij zei enkel „wie weet, is het helemaal niet zo erg gesteld met moeder, als je nu denkt, en wat dien wens betreft, waarom trek je hem niet in en doet een anderen?"

Hoopvol keek Lientje hem aan, „denkt U dat dat nog mag?"

„Vast en zeker," zei dokter Van Beveren ernstig, „een mens kan zich immers best eens vergissen, gelukkig maar, dat hij zich dan nog verbeteren kan."

Het was wel erg gesteld met de moeder van Lientje en de vier kleine broertjes, zo erg, dat de dokter haar dienzelfden avond nog in zijn eigen auto naar het ziekenhuis in de stad bracht, en dat het er de eerste week veel op leek, of moeder nooit meer beter zou worden. — In die week gebeurde er met Lientje iets wonderlijks; alle dingen, die vroeger zoveel aantrekkelijkheid voor haar hadden gehad, lieten haar plotseling onverschillig. Het kon haar niets schelen, toen Tjintje Brand op school kwam met een nieuw, glimmendrood potlood-étui en het grappige speldje, dat Bertha van Gent op haar muts droeg, zag ze pas, toen Bertha het onder haar neus duwde. Het enige, waar Lientje nog aandacht voor had, was, of haar tweede wens zou worden vervuld. Ze hoorde aldoor weer de woorden, die de dokter tegen vader had gezegd, toen moeder dat vreselijke ongeluk had gehad. „Uw vrouw heeft veel te lang in de kou buiten staan wassen en toen ze binnenkwam en den ketel van het hete fornuis af wilde nemen, heeft de warmte haar bevangen; U moet denken, Uw vrouw heeft een erg zwaar leven, ik vrees, dat ze zich altijd alles heeft ontzegd, terwille van de kinderen, daardoor is haar weerstand erg klein geworden. Dat ze juist dien ketel in haar handen had, toen ze flauw viel, is wel een erg ongelukkig toeval geweest."

En zij, Lientje, had altijd gemeend, dat zij er het ergst aan toe was; ze had er nooit aan gedacht, dat het moeder was, die voor hen allemaal moest zorgen, die het huis schoon hield en de kleren waste en verstellde, die voor het eten zorgde en dag in dag uit met de kleintjes optrok, ja, zelfs 's nachts niet rustig kon slapen, omdat wel altijd een van de vier wakker werd en om haar riep. Ze schaamde zich over zichzelf, over al haar gemopper en ontevredenheid, ze dacht aan allerlei kleinigheden, die ze moeder best uit de hand had kunnen nemen, als ze maar had gewild. O, als die tweede wens maar vervuld werd, dan . . . En een sterwens wèrd immers altijd vervuld! Maar ze had eerst een tasje gewenst, misschien was de tweede wens ongeldig . . . en als Lientje zover was gekomen met haar gepieker, verschenen telkens opnieuw de waterlanders.

Maar gelukkig, na een week van onzekerheid, kwam vader thuis met de blijde tijding, dat moeder nu aan de beterende hand was. Het eerste ogenblik had Lientje geen woord kunnen uitbrengen, zo dankbaar was ze. Dus toch, dokter van Beveren had gelijk gehad, haar wens was vervuld

en zo ingelukkig was ze er over, dat ze den volgenden morgen wat vroeger dan gewoonlijk op weg ging naar school en bij dokter Van Beveren de wachtkamer binnenstapte. Toen het haar beurt was om bij den dokter te komen, zei ze „ik kom U vertellen, dokter, dat moeder beter wordt. U had toch gelijk, dat ik den wens nog kon veranderen.” De dokter keek even nadenkend naar Lientje's stralende gezicht ; toen begonnen zijn ogen te glanzen en te lachen en hij zei hartelijk „wat heerlijk, Lientje, wat ben ik daar blij om. Maar nu krijg je het tasje niet, vind je dat niet erg jammer ?” Lientje schudde heftig het hoofd. „Dit is veel fijner,” zei ze beslist.

Het duurde nog drie weken, voordat moeder, wel bleekjes en mager, maar verder helemaal de oude, terugkwam uit het ziekenhuis. Lientje had ter ere van het feest van school thuis mogen blijven en ze had het gevoel, dat het de prettigste dag van haar hele leven was. 's Middags kwam dokter Van Beveren naar moeder kijken en toen hij opstond om weg te gaan, legde hij een groot pak voor Lientje neer. „Kijk daar eens in, Lientje,” zei hij glimlachend. Lientje begreep er niets van, maar toen ze met zenuwachtige handen het papier had verwijderd, toen lag daar een mooie, spiksplinternieuwe, dikke wintermantel, en . . . een beeldig, groen fluwelen tasje met witte en goudgele bloemen geborduurd. „Oooooo . . .” zei ze enkel, en ze kreeg een kleur van verrassing, „o dokter !”

„Jij boft,” plaagde hij haar, „inplaats van één wens, krijg jij drie wensen vervuld, je bent een geluksvogel !” Lientje antwoordde niet, ze zat maar verrukt naar haar nieuwe schatten te staren, tot moeder zei „maar Lientje toch, bedank dokter eens !” Toen pakte ze dokters hand en drukte er haar wang tegen.

Dien avond voor het naar bed gaan, bekeek Lientje voor de zoveelste keer het groen fluwelen tasje. Het was gek, toen moeder zo ziek was, had ze vast en zeker geloofd, dat ze nooit meer om iets moois zou geven en nu vond ze het tasje toch weer even beeldig als eerst en met den warmen wintermantel, was ze heel blij. Nadenkend pakte Lientje het tasje in het zachte vloecipapier, en ineens voelde ze, dat er toch verschil was met vroeger, want nu wist ze, dat mooie tasjes en warme wintermantels niet het allerbelangrijkste waren in je leven, maar dat de mensen van wie je hield, en bij wie je hoorde, belangrijker waren.

„Lientje,” zei vader, „ga jij eens even kijken, of de schuur wel op slot is gedaan, het is zo'n wonderlijke dag vandaag, het kan best dat ik het heb vergeten.”

Lientje huppelde den tuin in ; brr . . . wat koud was het, het vroom zeker, dat het kraakte. Ze keek omhoog, wat een sterren, „honderd prikjes”, zou Henkie zeggen. En ineens wist Lientje het, als er ooit weer eens een ster zou verschieten, dan zou ze toch nooit meer een tasje vragen, of een mantel, nee, voortaan zou ze enkel vragen, of het met moeder en vader en de broertjes altijd goed mocht blijven gaan. Dat was het voornaamste.

HET GEZEGENDE VLAS

NAAR HET ZWEEDS VAN TOPELIUS

DOOR

COR BRUIJN

WARM had de zon de hele dag boven het akkerland gestaan. Nu daalde de avond. De boer liep langzaam met zijn vrouw langs de rand van het veld, om eens te zien hoe het gewas er bij stond.

Er was vreugde in zijn ogen.

„Wij krijgen prachtig vlas dit jaar, vrouw,” zei hij. „Zie eens, hoe hoog en krachtig het al opgeschoten is, en het heeft nog niet eens bloemen. Dat komt ervan, als men zoveel zorg aan zijn land besteedt, als ik heb gedaan.”

„Het is een geschenk van den Heer,” antwoordde de vrouw.

„Ja, dat kan wel zijn, meende de man. Maar het zal er toch wel vooral aan te danken wezen, dat ik voor een behoorlijke afwatering heb gezorgd en goed heb geploegd. We zullen het vlas voor hemden gebruiken. Ik heb er niet meer dan drie en ik wil er zes hebben.”

„Maar wanneer het een geschenk van den Heer is,” zei de vrouw, „dan moeten we Hem er ook iets van teruggeven. Zou je al niet blij zijn met vijf hemden, lieve man? Dan geven we het zesde aan de armen.”

„Och, voor die zijn mijn oude hemden nog wel goed genoeg. En vergeet ook onze twee jongens niet. De jongste ligt nog in de wieg en ik vind, dat hij nu al te dun gekleed is. Een warme luier kan hij best gebruiken.”

„God zorgt heus wel voor ons. Ons kind zal er gerust niet meer kou door lijden, als we één hemd aan de arme kinderen geven,” zei de vrouw.

De boer lachte spottend.

„Kom,” zei hij, „laten we maar naar huis gaan. Zo is nu *mijn* vrouw. Je zou, geloof ik, in staat zijn je eigen jongen naakt te laten lopen, alleen maar om kleren te kunnen geven aan een kleinen straatschooier, die het koud heeft. Het is maar goed, dat *ik* mijn verstand gebruik, anders zouden we gauw zelf uit bedelen kunnen gaan.”

In de volgende dagen groeide het vlas verder, dat het een lust was, en eindelijk opende het zijn lieve bloemenogen voor de morgenzon, Het had veel vrienden op de akker: de kwikstaart, de bij, de nachtvinders, de dagvlinders, de bromvlieg, het Onze-Lieve-Heersbeestje, de sleutelbloem, de haas, de eekhoorn, de mol, en dan nog de kikvors in de sloot, en alle waren van mening, dat ze nog nooit in hun leven zulke mooie blauwe bloemen hadden gezien. De morgenwind kwam van de bergen suizelen, dronk zich zat aan de dauw op de akker en genoot van de geur der bloemen. Het winterkoninkje, de kleinste onder de vogels, ontwaakte in zijn nest tussen de ruigte langs de sloot, zag het vlas met zijn duizenden bloemen schommelen op de wind en krabde zich eens met zijn kleine klauwtje in de nek.

„Nee maar,” kwetterde het, „wat ik nu toch voor wonderlijks gedroomd heb.”

„Wat heb je dan gedroomd ?” vroeg het Onze-Lieve-Heersbeestje.
„Ik heb gedroomd, dat er van zeven maal twaalf van deze vlasstengels een kleed voor den Heer gemaakt zal worden.”
„Je droomt, naar dat je verstand hebt,” zei het Onze-Lieve-Heersbeestje.
„Net of de Heer nog kleren nodig heeft. Heb je nooit gehoord, dat het licht Hem tot kleding dient ?”
„Ja, eerlijk gezegd, begrijp ik het ook niet, maar ik droomde het toch zo,” zei het winterkoninkje verlegen.
De bij had gehoord, wat het vogeltje zei, zoemde weg over de akker, boorde zijn tongetje in de kleine blauwe bloemetjes en fluisterde tegen deze en gene : „Jij zult worden tot een kleed voor den Heer.”
De vlasbloemetjes begrepen het evenmin als het winterkoninkje ; maar wie gelooft niet, wat hij gaarne wenst. Er ging een zacht gefluister van stengel tot stengel en van bloem tot bloem over de hele akker : „Heb je ooit zo iets wonderbaars gehoord ? Wij zullen worden tot een kleed voor den Heer !”
Eens kwamen de man en de vrouw met hun vierjarig, oudste zoontje weer langs de akker gelopen, om naar het vlas te zien.
„Prachtige bloemen ! Prachtige bloemen !” riep de man voortdurend en trots straalde uit zijn blik.
„Kijk,” zei de vrouw, „hoe de bloemetjes zich naar elkaar toe buigen. Het is net, alsof ze elkander wat te zeggen hebben.”
„Ja,” zei het jongetje, die de stemmen in de natuur kon verstaan, „dat hebben ze ook. Ze zeggen, dat ze zullen worden tot een kleed voor den Heer.”
„Minder is ook goed, mijn jongen,” lachte de boer. „We zullen er hemden voor mij van maken !”

Het vlas bleef groeien en bloeien. Het was reeds zo hoog, dat het een man tot de baard reikte. Het golfde zo mooi, diep blauwgroen, op de wind, dat men wel denken kon, dat een sloep er op zeilen kon. En steeds maar ging de wonderbare spreuk van bloem tot bloem : „Wij zullen worden tot een kleed voor den Heer.”
„Nee, dat houd ik niet meer uit, zo'n hoogmoed !” kwaakte de kikker tegen de mol. „Wat is dat voor een ongepast gepraat. Daar hebben die luie bloemen niet anders te doen dan zonneshijn te drinken en te bloeien, maar zijn ze daar tevreden mee ? Dat kun je begrijpen ! Ze denken zeker, dat ze heel wat meer betekenen dan ik, die steeds in duizend zorgen leef voor mijn jongen in de sloot !”
„En ik dan ?” piepte de mol. „De hele nacht ben ik in de weer met het graven van gangen onder de vlaswortels en heb ik te sloven en te slaven voor mijn eten, maar wie dankt mij daarvoor ? Ik mag al blij zijn, als ik een worm voor mijn jongen kan vangen. En als ik dan eens uit mijn hol kom, wat krijg ik dan te horen ? Dat onnutte vlas, dat nooit wat uitvoert en zich nooit er eens om bekommert, denkt dat het goed genoeg is voor het Allerhoogste ! Die hoogmoedigen ! Het is om je te schamen. Ik zeg de vriendschap op !”
Terwijl de kikkors en de mol op deze manier boos over het vlas spraken, daalde er een windvlaag uit de wolken en deed zoals gewoonlijk het bloeiende veld golvend op en neer gaan. De bloemen waren nu alle open en zongen op de wind hun blijdschap en hun dankbaarheid uit, maar

hoogmoedig waren ze niet. Wie wel hoogmoedig was, dat was de boer. Toen hij weer eens bij zijn akker kwam en het vlas hoger gewassen zag dan ooit tevoren, groeide er een grote trots in zijn hart. „Moeder,” zei hij, „het worden geen zes hemden, het worden er wel vierentwintig. Je zult eens zien wat een prachtig weefsel we krijgen en

Het was één grote verwoesting.

hoeveel geld we zullen verdienen. En dat alles, doordat ik gemest en geploegd en geëgd heb als niemand anders! Zo gaat het, als men zijn werk verstaat! Het vlasland van onzen buurman is maar een mager akkertje bij het onze vergeleken!”

„God geeft de wasdom,” antwoordde zijn vrouw.

„Jij praat maar wat, vrouw! Neen, zo men zaait, zo zal men oogsten. En ik heb goed gezaaid, dat kun je aan alles merken! De volgende week

„Zeg ik het vlas. Het wordt de mooiste oogst, die we ooit gehad hebben.”
De volgende dag ging op de akker van plant tot plant het gefluister:
„Spoedig zullen we vallen, spoedig zullen we vallen.”

Maar geen enkele was daar verdrietig om. Het ging alles, zoals God het bestemd had. Hun leven was evengoed een gave als hun schoonheid. Maar in de nacht, voorafgaande de dag, waarop het vlas geoogst zou worden, brak er plotseling een geweldig onweer los. De storm voer met woede over de velden en akkers, een stortregen sloeg het vlas tegen de grond en een zware hagel brak de stengels. De vlasplanten stierven zonder elkander zelfs een afscheidsgroet toe te kunnen fluisteren. Alleen in één hoek van de akker was nog een zacht geroep te horen. „We zullen niet worden tot een kleed voor den Heer!”

Toen zweeg ook dat.

„Maar ik heb het toch gedroomd,” zei het winterkoninkje, dat onder een steen aan de akkerrand was gevlucht. „En voor God is niets onmogelijk.” Ook de kikker was voor het noodweer gevlucht. Die zat onder een boomstronk. Maar hij kwam nu een beetje te voorschijn en kwaakte boos: „Hoogmoed! Grootspraak! Hoogmoed! Grootspraak!”

De mol had zijn hol dichtbij de plek, waar het winterkoninkje verscholen zat. Die kon ook zijn mond niet houden. Die stak zijn kop bangelijk buiten het hol en piepte dezelfde woorden, die de kikker gekwaakt had: „Hoogmoed! Grootspraak! Hoogmoed! Grootspraak!” Nauwelijks hield hij hier echter mee op, of twee keiharde hagelstenen, zo groot als duivenieren, sloegen neer, de ene net op de brede neus van de kikker en de andere op de spitse snuit van de mol. Daar lagen ze beiden! Ze strekten hun poten uit en hadden in deze wereld over hun naasten niets meer te zeggen.

De boer en zijn vrouw waren door het verschrikkelijke onweer wakker geworden. Toen het een beetje bedaarde en de zon opkwam, liepen ze dadelijk naar buiten om naar hun vlasakker te zien. Het was er één grote verwoesting. Alles was stukgeslagen en vernield. De vrouw stond ontsteld en de man wrong zich in wanhoop de handen. „Mijn mooie vlas! De arbeid van mijn handen! De eer voor mijn werk! Het loon voor mijn moeite! Alles, alles is weg, wat moet er van ons worden!”

„Wees niet bedroefd, vader,” zei hun oudste zoontje, dat weer bij hen was. „Ik hoor een stem daar heel aan de andere kant van de akker! Wij zullen toch worden tot een kleed voor den Heer, hoor ik daar.”

„Dat is onmogelijk,” zuchtte de boer. „Noch God, noch de mensen kunnen meer kleren maken van wat er op dit verwoeste veld staat!”

„Laten we toch maar eens gaan zien,” stelde echter de boerin voor. „De jongen hoort, wat wij niet kunnen horen.”

Het was een moeilijke tocht voor hen over het verwoeste land. De grond was omgewoeld, stortbeken hadden diepe voren in de bodem geschuurd, overal lagen nog hoopjes ongesmolten hagelkorrels tussen de overblijfsels van het vlas. Eindelijk kwamen ze aan een plek, die wat tegen de storm en de hagel beschermd was door nabijzijnd bos. Daar stonden nog enkele stengels overeind, en toen ze goed toekeken, ontdekten ze er hier en daar en ginds ook nog enkele. Veel was het niet. Ze plukten ze en telden ze, en kwamen tot vierentachtig.

„Ach, ik arme, ongelukkige man,” klaagde de boer. „Op mijn mooie land stonden meer dan honderdduizend hoge, slanke vlasplanten, en nu zijn

er nog vierentachtig over! Geef die maar aan het varken, vrouw! Geef die maar aan het varken! Wat moeten wij met dat ellendige zootje beginnen?"

„Toch zal ik ze meenemen,” zei de vrouw met berusting. „Misschien kan ik er nog een lapje van maken voor onze kleinen lieveling in de wieg.” De vrouw liet ze roten, braakte en hekelde ze, zoals het behoort, en kreeg op die manier een klein bundeltje prachtige linnen vezels, zonder een enkele fout. Daarna zette zij zich aan het spinnewiel en spon de draden, toen maakte ze een schering in de weefstoel, weefde er de inslag doorheen en kreeg tot haar verwondering niet een heel klein lapje zoals ze verwachtte, maar een mooi stuk, groot genoeg voor een heerlijke luijer. Het was heel merkwaardig te zien, hoe die vierentachtig vlasstengels linnen draden hadden geleverd, die zich als het ware verdubbelden tussen haar vingers. De vrouw hield van fijn, wit linnen, daarom legde ze haar weefsel te bleken op het grasveld, en het werd zo glanzend wit, als de vrouw nog nooit gezien had. Men zou hebben kunnen geloven, dat het van zonnenschijn geweven was of tenminste van de fijnste, witte zijde.

„Zie eens, wat we toch nog gekregen hebben van die verwoeste akker,” zei ze tegen haar man.

„Dat is niet de moeite om over te praten,” bromde de boer. „We zouden achtenveertig hemden van die akker hebben kunnen weven, ongerekend nog al het weefsel, dat we in de stad hadden kunnen verkopen.”

Het linnen was klaar, de man liep mopperend weg, en de vrouw nam juist het weefsel van de bleek, toen er op de weg een oude man aankwam. Hij leidde een ezel, waarop een jonge vrouw zat met op haar schoot een klein kind, gewikkeld in een schapenvacht. Ze hielden stil bij het arme boerderijtje om in de schaduw wat te bekomen van de lange reis in de zonnehitte, en de jonge vrouw zei tegen de boerin: „Dat is een mooi weefsel! Waar moet dat voor dienen?”

De jongen, die in het gras langs de weg lag, antwoordde: „Dat weefsel is gesponnen van vlas, en het vlas zei, dat het tot een kleed zou worden voor den Heer.”

„Geef het dan maar aan mijn kleinen jongen,” zei de jonge vrouw, en de blik uit haar ogen was wonderbaar verheven en rein.

De boerin stond verwonderd. Die vreemde vrouw leek nog heel jong. Ze was nog bijna een kind. Ze was stellig niet rijk, want ze reisde op een ezel, maar ze zag er toch niet uit, dat ze om een aalmoes behoefde te vragen.

„Heeft Uw kleine jongen geen luijer?” vroeg ze.

„Nee,” antwoordde de jonge vrouw. „Hij heeft een luijer gehad, maar die hebben we verloren. We moesten midden in de nacht vluchten voor boze mannen, die mijn kleinen jongen wilden doden.”

De boerin zag naar het weefsel, dat zo fijn als zijde was, dacht aan haar eigen kleinen jongen, die er zo warm in zou kunnen slapen. Maar ofschoon de vreemde jonge vrouw er uitzag als een onschuldig kind, was er iets aan haar, waardoor ze leek op een koningin, die beveelt en gehoorzaamd wordt. De boerin had niet de moed om nog meerdere vragen te doen.

„We hadden een mooie akker met vlas,” vertelde ze. „En ik beloofde, dat ik daarvan iets aan de armen zou geven. Dit weefsel is echter alles, wat we ervan gekregen hebben, want de storm en het onweer hebben alles verwoest. Maar die kleine jongen van U kan niet reizen zonder luijer. Ik ben

blij, dat ik hem U geven kan. Het vlas heeft wel gezegd, dat het tot een kleed voor den Heer zou worden, maar ik weet : wie geeft aan de armen en vervolgden, die leent het den Heer."

„Dat is waar," zei de jonge vrouw, en weer keek ze naar de boerin met die verheven en reine blik, zoals men die zelden ziet lichten uit mensengenen. „Ik wil U daarom ook iets toewensen," vervolgde ze. „Deze akker zal geven honderdvoudige vrucht en de kleine jongen, die zijn luiert moet missen, zal het in de wereld nooit koud hebben."

„Dat kan alleen God ons schenken," zei de boerin bedachtzaam.

„Ja", gaf de jonge vrouw toe, „ik geef niets, ik bid en ontvang. Wilt U mijn kind eens zien, dat de luiert van Uw kind zal dragen ?"

Dat wou de boerin graag. Zo iets wil iedere moeder graag. Ze kwam vlakbij de jonge moeder staan en boog zich over de kleine. Het kind zag haar aan met een blik, die nog veel dieper was als die van de moeder. De boerin kreeg een gevoel, of die blik dwars door haar heen ging. En toen ze de luiert aanreikte, wikkelde deze zich van zelf om Zijn lijfje.

„Gelooft U nu, dat Uw kind het nooit koud zal hebben ?" vroeg haar de jonge vrouw.

„Ik geloof Uw woorden," zei de boerin, en ze begreep zelf niet, hoe dit geloof ineens zo vast in haar was.

De weg naar het zuiden slingerde zich tegen de bergen op. Deze weg gingen de reizigers nu. De ogen van de boerin volgden hen, zover ze maar konden. Toen ze boven op de berg waren, tekenden hun gestalten zich af tegen de blauwe hemel, en het leek de boerin, of het kind en zijn moeder door een lichtschijn omgeven waren.

„Waar kijk je naar ?" vroeg de boer.

„Ik vraag mij af, wie die reizigers waren," zei zijn vrouw. „Toen ze voorbij die hoge ceder kwamen, boog deze zich zo diep voor hen, dat zijn top bijna de grond raakte."

„Dat moet van een windvlaag gekomen zijn," meende de boer.

„Nee, het was zo stil, dat geen blaadje bewoog. Ik vraag mij af, wie zij waren."

De boer lachte.

„Heb je nooit eerder rondzwerfend volk gezien ? Pas op, dat ze niet wat van je meenemen ! Ik zie het weefsel niet meer, dat straks nog op de bleek lag !"

„Dat heb ik aan dat vreemde kind gegeven. Het had geen luiert."

„Wat ? Heb je het enige weefsel, dat we nog van onze akker hadden, weggegeven ? En moet je eigen kind nu kou leiden. Ik vraag mij af, waar je verstand gebleven is."

„Ons kind zal nooit kou lijden."

„Wat is dat voor onnozele praat ? Ik had nooit gedacht, dat zo'n flinke man als ik zo'n domme vrouw zou kunnen hebben."

Na deze dag verliepen er twee jaar. De kinderen groeiden. Het oudste verloor de kunst om de stemmen der natuur te verstaan, maar het jongste ontving in zijn plaats dezelfde gave. Met dit jongste kind was er nog iets bijzonders. Het leed nooit kou. De winterwind kwam nu en dan ijskoud van de bergen waaien en iedereen zocht er beschutting tegen, maar de kleine jongen zat halfnaakt bij de hut en had het goed en warm als in de heerlijkste zomer.

„Dat is een flinke jongen,” zei de boer. „Daar zal een kerel uitgroeien. Dat heeft hij van zijn vader.”
De boer had nu een nieuwe akker met vlas gezaaid. Die stond in volle bloei en het hele gezin was naar buiten gegaan om er naar te kijken.

boog deze zó diep voor hen, dat zijn top bijna den grond raakte . . . .

De kleine jongen kon net zo'n beetje praten, maar het was een taaltje, dat alleen de moeder verstond.

„Wat zegt hij toch?” vroeg de boer, toen ze aan de akkerrand zaten en zich verheugden in het bloeiende veld.

De vrouw antwoordde: „Hij vertelt, dat de vlasbloemetjes tegen elkaar zeggen: „onze zusters zijn tot een kleed voor den Heer geworden.”

De boer werd daar boos om. „Is dat weer die oude geschiedenis ? Nu zul je zien, dat er vannacht weer zo'n onweer losbreekt, zodat de vrucht van mijn moeite en kunde weer vernietigd wordt.”

Maar er kwam in het geheel geen onweer. Het vlas werd veilig geborgen. Het had honderdvoudig vrucht gegeven. Toen zei de boer : „Dat is nu, wat ik altijd gezegd heb : „men moet zo ploegen en eggen, dat het onweer geen macht meer over de groei heeft. Als ik niet zo flink en zorgzaam was geweest, wie weet, hoe het dan gegaan was.”

„God geeft de wasdom,” zei de vrouw.

„Ja, en wij helpen er een beetje bij,” lachte de boer. „Maar wie komt daar aan op de weg ? Is dat niet een man, die een ezel leidt ? En op de ezel zit een jonge vrouw met een kind op haar schoot.”

„Dat zijn dezelfde, die twee jaar geleden bij ons uitrustten. Toen trokken ze van het noorden naar het zuiden, nu trekken ze van het zuiden naar het noorden. Zie je wel, hoe die hoge ceder zich bijna buigt tot aan de grond ?”

„Zo, ja,” zei de boer. „Zijn we daar weer met dat oude bijgeloof ? Ik ga naar de stal. Ontvang jij die landlopers maar. Maar pas op, dat ze onze weefsels weer niet mee pikken.”

De reizigers hielden net als de vorige maal weer stil bij de hut, om zich wat te verkwikken na de vermoeiende reis. De vrouw, die nog zo jong was en toch wel een koningin geleek, bracht haar kleinen jongen bij het jongste zoontje van de boerin en liet ze spelen met elkander. Het boerenjongetje had een broodkorst en gaf die aan zijn nieuwe makkertje.

„Heeft Uw jongen het koud gehad ?” vroeg de jonge vrouw aan de boerin.

„Nee, koud gehad heeft hij het niet,” antwoordde deze. „Maar wel heeft hij nu en dan honger geleden. Wij zijn arm, we leven van de vlasbouw, en die is niet altijd zo lonend als dit jaar. Lieve Vrouw, gij, die op Gods beloften bouwt, wilt gij mijn jongen de gave niet schenken, dat hij nooit honger zal lijden ?”

„Ik ben Gods dienaar, ik kan alleen maar bidden en ontvangen,” zei de jonge vrouw. „Graag zal ik voor Uw zoontje bidden om zijn dagelijks brood, want hij heeft mijn kind zijn broodkorst gegeven. Maar niet alles, wat wij wensen, is daarom nog goed voor ons. Mijn kind heeft kou en honger geleden, ofschoon alle kleren op aarde hem zouden hebben kunnen verwarmen en alle rijke korenvelden hem brood hadden kunnen geven. Ik wil voor Uw zoon om een grote gave bidden : dat hij zal hongeren en dorsten naar gerechtigheid.”

De vrouw begreep dit niet, maar ze boog en dankte, want ze voelde, dat het zeer goed bedoeld was.

„We gaan nu weer verder, naar ons eigen land,” zei de jonge vrouw. „Want zij, die mijn kind naar het leven stonden, zijn dood. Wilt gij mij een dronk water uit Uw bron geven, voor wij reizen ?”

„Ik zou U de edelste wijn willen geven, die op aarde groeit,” antwoordde de boerin, terwijl zij haar de drinkkruik reikte. „Lieve Vrouw, zeg mij Uw naam ter herinnering.”

„Men noemt mij de Maagd Maria,” zei de jonge vrouw met de reine glans in haar ogen. „Bid voor mij en ik zal Mijn Kind voor U bidden.”

De legende van de eerste Kerstboom

Uit het Engels naverteld door

W. Pinchin-Wagemaker

HEEL lang geleden, toen de meeste volksstammen in Europa nog heidenen waren, werden naar verschillende streken evangeliepredikers gezonden, om de mensen tot het Christendom te bekeren. Een van hen, Wilfred, reisde te voet door Duitsland en kwam op zekere dag aan een groot bos. Het was de dag voor Kerstmis, en erg koud. Moeizaam baande hij zich, vermoeid en hongerig, een weg door de dikke sneeuwlaag, die de grond bedekte, en hoopte, dat hij nog voor de avond een dorp zou bereiken.

Eensklaps hoorde hij stemmen en zag hij tussen de dikke stammen door een menigte mensen bij elkaar staan. Wat zouden die hier midden in het bos komen doen, op deze koude winterdag? Toen Wilfred dichterbij kwam, begreep hij het doel van de bijeenkomst. De mensen hadden zich om een grote eikeboom geschaard; een heilige eik was het, en de heidense priester was juist op het punt, een offer te brengen aan Thor, den god van de donder. Hij had de arm al opgeheven . . .

Maar Wilfred, die net op tijd kwam toesnellen, hield zijn arm tegen . . . Hij vertelde hun, dat het niet nodig was, offers te brengen om de toorn der goden af te weren en hen gunstig te stemmen; maar dat we moeten leren, om alle mensen zo te behandelen, als we graag zelf behandeld willen worden. Hij vertelde hun veel van Jezus en wat die den mensen geleerd had. Vol aandacht luisterde de menigte naar den wijzen man. Ze besloten, van nu af geen offers meer te brengen aan Thor en de andere goden, maar te proberen om te leven, zoals Jezus gezegd had. Om hun besluit kracht bij te zetten, hakten ze de grote eik om.

Een jaar ging voorbij, en op de dag voor Kerstmis kwamen enkele mensen uit het dorp toevallig weer in het bos. En daar vonden ze dat, op de plaats waar de eik gestaan had, een klein denneboompje gegroeid was. Ze vonden het boompje, dat bedekt was met rijp en schitterde in de zon, zó mooi, dat ze het mee naar huis namen, het in de grootste zaal van het dorp neerzetten en er om heen gingen dansen. — Dat was de eerste kerstboom.

Maar in huis smolt de rijp van de takken en zag het boompje er al gauw een beetje kaal uit. Toen hingen ze er kaarsen in en appels en noten, om het wat op te vrolijken.

's Nachts, toen de mensen allemaal naar huis gegaan waren, om te slapen, kwam het Kerstkindje kijken. Het vond de boom zo mooi, dat het alle dieren uit het dorp en uit het bos er bij riep om hem te bewonderen. En ze vonden het allemaal een prachtig boompje. Maar de spin was te klein om alles goed te kunnen zien en vroeg daarom, of hij in de boom mocht klimmen en langs de takken lopen, om toch ook al dat moois te kunnen bekijken.

Dat mocht natuurlijk. Maar o, wee! Toen de spin klaar was met

Héél voorzichtig raakte het alle spinnewebben met zijn vingers aan . . .

kijken, zat het hele boompje van onder tot boven vol met spinnewebben en zag er vreselijk uit. Wat jammer was dat nu ! Maar het Kerstkindje wist gelukkig raad. Héél voorzichtig raakte het alle spinnewebben met zijn vingers aan en die begonnen toen te glinsteren en te schitteren, of ze van zuiver zilver waren. En dat was zó mooi, dat we nu nog altijd onze kerstbomen met zilveren slingers versieren.

AAN DE KRIBBE TE BETHLEHEM

Ik kniel voor Uwe kribbe neer,
O, Jezus, Gij, mijn leven.
Ik kom tot U en breng U Heer,
Wat Gij mij hebt gegeven.
O neem mijn leven, geest en hart,
En laat mijn ziel in vreugd en smart
Bij u geborgen wezen.

Joh. Seb. Bach.

Er is een Kindeke geboren . . . .

door C. M. van Hille-Gaerthé

(Bij de reproductie naar een schilderij van Fiorenzo di Lorenzo)

ER is een Kindeke geboren op aard' . . .
Zo wordt het gezongen in een eenvoudig, zeer bekend kerstliedje.
Er is een Kindeke geboren,

„'t kwam op de aarde en had er geen huis . . .”

Wij kennen het oude, prachtige kerstverhaal natuurlijk wel; toch zullen wij het elken Kerstmis wéér willen horen, als wij nog jong zijn, — ook als wij oude mensen zijn geworden.

En wij luisteren ernaar, hoe Joseph en Maria, vermoeid door de straten van Bethlehem lopen. Maria zit op den kleinen ezel, Joseph houdt het dier bij de halster en over zijn schouder draagt hij de weinige bagage — wat kleren en mondvoorraad — in een doek geknoopt. Zo trekken zij verder door Bethlehems nauwe straatjes, waar het al donker gaat worden. De nacht komt en Joseph heeft al zo dikwijls aan de deur van een herberg geklopt om onderdak te vragen, maar altijd was het antwoord: „Mijn huis is vol, alle bedden zijn besproken; er is immers volkstelling; daarom zijn hier zoveel mensen gekomen.

Dat weet Joseph wel, ook hij is daarom hier. Omdat hij tot het oude geslacht van Koning David behoort, is hij met Maria gereisd van het dorp Nazareth, waar zij wonen, naar Bethlehem, dat de stad Davids is.

Want zo had Keizer Augustus het bevolen: Ieder moest gaan naar de plaats, waarvan zijn geslacht afkomstig was.

Als Joseph weer heeft geklopt aan de deur van een herberg, waar geen plaats is, ziet de waard de jonge vrouw op den ezel zitten, zó stil, zó vermoeid, dat hij denkt: ik kan hen niet verder laten gaan, ik moet hen helpen.

„Binnen is geen plaats,” zegt hij tegen Joseph, „maar ik heb een stal, waar veel zacht hooi ligt; dat kunt gij gebruiken om een bed te spreiden, waar uw vrouw kan rusten; voor uw ezel is er plaats en voedsel, alleen mijn os staat er. Het is warm en heel rustig in de stal; ik zal u de weg wijzen.”

Achter den waard met zijn schommelende lantaarn gaan de anderen. Het is juist wat ze nodig hebben, rust en warmte, voer voor den ezel, een zachte ligplaats voor Maria.

De waard laat zijn lantaarn in de stal achter. Licht is er nu ook. En dan wordt in die nacht het Kindeke Jezus geboren.

Geen menselijk wezen weet er van, zullen Joseph en Maria gedacht hebben. Het is maar een stal, met weinig licht, waar niemand is dan het Kindje, met den vader en de moeder, de ezel-van-thuis en een vreemden os.

Dieren zijn altijd nieuwsgierig. In die nacht hebben zij niet geslapen; zij kijken met grote, zachte ogen over de voederbak naar al, wat daar gebeurt, hoe Maria het Kindje verzorgt, hoe Joseph heen en weer loopt, ze luisteren naar het nieuwe, vreemde geluid, het kreunen van het Kind. Nooit is er een kindje, zó klein, in de stal geweest.

Annunciation — Fiorenzo di Lorenzo

Niemand weet ervan. In de herberg slapen de waard, de waardin, de gasten. In Bethlehem slapen alle mensen. In de straten wordt geen stap gehoord.

Maar buiten op het veld . . .

Daar zijn herders, die in de nacht wacht houden bij de kudde. En terwijl zij gehuld in hun grote, warme mantels uitzien naar gevaar, dat de kudde bedreigt — want altijd sluipen er wilde dieren door de nacht — is er opeens een wonderbaarlijk licht aan de hemel, een zo stralend licht, dat de herders hun ogen beschutten moeten, om in die glanzende hemel te kunnen zien. En terwijl ze daar nog verbijsterd staan, horen zij de engelen zingen :

Eere zij God,
Vrede op aarde,
God heeft in mensen een welbehagen.

En dan is er een stem, die spreekt uit die hemel : Vreest niet, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal, namelijk, dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heer, in de stad Davids.

Dan gaan de herders in de nacht naar Bethlehem. Als zij bij de stal komen, vinden zij daar Maria en Joseph en het Kindje. Een zo liefelijk Kindje, is het en zo wonderlijke dingen hebben de hemelse stemmen er van gezegd en gezongen, dat de herders in diepe eerbied neerknielen.

Met Kerstmis luisteren wij naar dit verhaal. zoals het ons verteld wordt in eenvoudige woorden of in de statige zinnen van de bijbel. En dan kijken wij naar een plaat van dit verhaal, een plaat, gemaakt naar een der beroemde schilderijen.

Wie reist door de wereld, wie museums gaat zien en belangrijke kerken, zal heel Europa door altijd weer schilderijen vinden, waarop de geboorte in de Kerstnacht is uitgebeeld. Honderden prachtige schilderijen bestaan er van het Kind, dat in de arme stal van Bethlehem geboren werd.

Er zijn er, waar alleen Joseph en Maria met hun Kind, den os en den ezel bijeen zijn. Er zijn er, waar de herders zijn binnen gekomen en waar de Koningen, de drie Wijzen uit het Oosten hun schatten komen brengen. Ze zijn eindeloos verschillend, maar wat men op alle schilderijen vindt, is de eerbied en de vreugde.

Een schildering van vreugde en eerbied is de reproductie, die in dit kerstboek is afgedrukt, een reproductie naar een schilderij van Fiorenzo di Lorenzo. Fiorenzo di Lorenzo was een Italiaan, die in de vijftiende eeuw leefde in Perugia.

Perugia is een kleine, mooie stad, die midden in Italië op een heuvel ligt. De schilder maakte dit schilderij voor een klooster en de mensen zijn er niet altijd voorzichtig mee geweest ; hovenaan loopt een barst, midden door de schilderij. Nu vindt men het zorgvuldig opgehangen in het museum van Perugia.

En wie het daar ziet, moet wel blijven staan en kijken en kijken, om al het heerlijks, wat ons hier gegeven is.

Joseph en Maria zijn hier volstrekt niet als arme reizigers uitgebeeld ; zij dragen over hun mooie gewaden lange afhangende mantels, die neervallen in sierlijke plooiën ; de uiteinden van die mantels van zachte stof zijn saamgevoegd en daarop ligt het Kindje, beschut tegen de kilte der stenen.

Eigenlijk zien wij maar weinig van de stal, niets dan de vloer en hier en daar een stukje muur en den os en den ezel, — zijn halster heeft hij nog aan. En dan iets van het dak.

Want de schilder heeft zoveel tegelijk te zeggen, dat een besloten stal geen ruimte genoeg voor hem had.

De herders toont hij ons, zoals zij van verre, heel klein, uitzien naar de hemel en luisteren naar den engel, die de blijde boodschap komt brengen. En dan laat hij ze trekken door de velden, en de lange weg gaan naar Bethlehem.

Op de drempel van de stal knielen zij neer in hun herdersmantels en hoge schoenen, in diepe eerbied. De herdershoeden hebben zij afgezet, de bid-dende handen heffen zij tot het Kind. De grote herdershond is meegekomen ; naar de wijze, waarop hij kijkt, moet het een oude hond zijn, een oude trouwe hond. Stil ligt hij tussen hen ; zo blijven zij op de drempel bijeen, daar, waar buiten de stal de kleine veldbloemen bloeien : meizoentjes, schermbloemetjes en het kaarsje van een uitgebloeide paardebloem.

Hoe diep is de eerbied van die forse mannen voor dit Kindje van enkele uren, voor die heilige groep, den vader, de moeder en alle engelen. Dit is, wat men zoveel op Italiaanse schilderijen ziet bij de geboorte van het Kind Jezus : de blijde engelen, die zingen van vreugde, die spelen op hun muziekinstrumenten, een gitaar, een kleine viool, snaarinstrumenten, waarop zij tokkelen met de vingers.

Eerbied en vreugde om Kerstmis, bloemen en muziek, wij weten er allen wel van.

Zo lang is dit alles geleden. Maar heel de wereld over, hebben mensen dit alles naverteld, schilders hebben in tedere en sterke kleuren de gebeurtenis uitgebeeld, componisten hebben ervan gezongen. En de eeuwen door is dit heerlijk doorgegeven van den enen mens op den andere.

En zo zien wij weer naar de afbeelding van deze lieflijke schilderij, waar na vijf honderd jaar de schilder ons vertelt van de engelen, die juichen van vreugde, van de herders en dieren, die gekomen zijn in de nacht, van al de liefde en zorg, die in de arme stal dit Kindeke omringen.

DE NEDERIGE GEBOORTE

OUD-NEDERLANDS LIED

Er is een Kindeke geboren op aard
't Kwam op de aarde voor ons allegaar.
't Kwam op de aarde en had er geen huis,
't Kwam op de aarde en 't droeg al zijn kruis,
't Kwam op de aarde voor ons allegaar,
En 't wenst ons allen een zalig nieuwjaar.

OMDAT ER GEEN PLAATS IN DE HERBERG WAS

De herbergier maakt voor zijn deur
Met iedereen een praatje.
Zo'n telling komt hem best van pas,
Hij wou dat 't alle jaren was,
Zo komt er geld in 't laadje !

Een ezel nadert door 't gewoel,
Snel treedt een man naar voren.
„Een kamer ?” „Man, geen sprake van !”
„Een bed om in te rusten dan ?”
„Geen plaats,” krijgt hij te horen.

De vrouw, die op den ezel zit,
Heeft moe het hoofd gebogen.
Haar blik, zo schuw op hem gericht,
Dat zacht en kinderlijk gezicht
Heeft toch zijn hart bewogen.

De waard denkt na en roept dan luid :
„Hei, lieden ! Wacht eens even !
Je kunt wel slapen in de stal,
Waar 't nog zo kwaad niet wezen zal,
Meer kan ik je niet geven.”

Stil gaan ze door de lage deur,
Het leed is nu geleden.
Hier is het goed, het hooi geurt zacht
En 't Kind, geboren in dien nacht,
Lacht in zijn krib tevreden.

D. A. CRAMER-SCHAAP.

Het Kerstgeschenk

door

(Uit het Zweeds vertaald)

Selma Lagerlöf

HET is Kerstavond op Marbacka.

We zitten rond de grote tafel, Vader aan het ene eind, Moeder aan het andere. Oom Wackenfeldt is ook gekomen, en hij heeft de ereplaats, aan Vaders rechterhand. Verder zijn er Tante Lovisa, Daniel, Anna, Gerda en ik.

Gerda en ik zitten naast Moeder, ieder aan een kant omdat wij de jongsten zijn.

Het kerstmaal: stokvis, rijstebrij en gebak, is afgelopen. De schalen, lepels, messen en vorken zijn afgenomen, maar het witte tafellaken is nog blijven liggen. Midden op tafel staan de houten kandelaars, die we zelf gemaakt hebben en waarin de kaarsen helder branden. Verder staan op tafel verspreid de zoutvaten, de suikerpot en een grote zilveren kan.

Gewoonlijk staan we na het middagmaal dadelijk op, maar nu blijven we zitten, in afwachting van de dingen die komen zullen.

Bij ons in de buurt geeft men elkaar nergens de kerstgeschenken na afloop van het kerstmaal, aan tafel, maar dat is zo de oude gewoonte op Marbacka en we zouden er nooit vanaf willen stappen! Het is heerlijk om heel lang op de cadeautjes te moeten wachten! Elke minuut neemt de spanning toe. Langzaam verstrijkt de tijd, maar we weten zeker, dat de kinderen die hun geschenken al om zeven of acht uur gekregen hebben, zich niet zó volkomen gelukkig zullen voelen als wij, nu het lang verwachte ogenblik eindelijk is aangebroken.

Ogen beginnen te glanzen, handen beginnen te beven en een blos stijgt naar de wangen als de deur opengaat en de twee dienstmeisjes twee grote manden vol pakjes binnen brengen en naast Moeder neerzetten.

Zonder zich ook maar enigszins te haasten neemt Moeder er pakje na pakje uit. Ze zegt de naam van de persoon voor wie het bestemd is, hardop. Leest de onduidelijk geschreven verzen voor en geeft dan het geschenk door. Eerst, terwijl we er de touwtjes aftrekken en het papier open maken, zijn we nog heel stil, maar al gauw klinken blijde uitroepen van vreugde. We bekijken het handschrift, vergelijken onze geschenken en bij elk pakje dat geopend wordt, verheugd zich de gehele tafel.

Op de kerstavond, waarvan ik jullie nu vertellen ga, was ik juist tien jaar geworden.

Ik zit opgewonden aan tafel! Ik weet precies wat ik graag hebben wil: geen mooie kleren, geen sieraden, geen schaatsen, geen letters, neen, iets heel anders. Zou mijn vurige wens door iemand worden vervuld?

Het eerste pakje dat ik open maak bevat een naaimandje. Dadelijk weet ik dat het Moeders geschenk is. Het heeft vakjes waarin Moeder klosjes garen, naalden en kluwen wol gelegd heeft. Moeder wil dat ik, inplaats van altijd te lezen, meer zorg aan mijn naaiwerk besteden zal!

Van Anna krijg ik een mooi speldenkussen, dat precies in mijn mandje

past en van Tante Lovisa een zilveren vingerhoed. Gerda heeft een merklap voor me gewerkt, zodat ik in het vervolg mijn eigen kousen en zakdoeken zal kunnen merken.

Aline en Emma Laurell, die weer naar Karsbad terug zijn gegaan, waar zij wonen, hebben toch nog aan mij gedacht. Van Aline krijg ik een snoezig borduurschaartje in een étuitje, dat Aline zelf gemaakt heeft van een kreeftenschaar en een stukje fluweel, terwijl er van Emma een stekelvarkentje is van rood flanel, vol spelden!

Het zijn allemaal hele mooie geschenken en toch kan ik niet echt blij zijn, stel je voor, als ik mijn vurigste wens eens niet vervuld zag!

Nu moet ik jullie ook nog vertellen dat het op Marbacka de gewoonte is, dat op kerstavond, naast het bed een tafeltje met een brandende kaars gezet mag worden en dat we net zo lang wakker mogen blijven en lezen als we willen.

En dat is misschien nog het heerlijkste van alle heerlijke dingen op Kerstmis.

Ik vind het enig om in bed

te liggen met een mooi, nieuw boek, een boek dat ik nog nooit eerder gezien heb, dat niemand in huis eerder gezien heeft, met de wetenschap dat je bladzijde na bladzijde mag lezen, net zolang tot je ogen van zelf dichtvallen. Maar als je nu geen boek gekregen hebt?

Daniel heeft me een benen haakpen gegeven en Johan een spoeltje om garen op te winden. Dan krijg ik Vaders geschenk: een mooi borduurraam, dat hij expres voor mij door den timmerman van Askersby heeft laten maken, en hij vertelt me, dat zijn zusters er vroeger net zo één hadden. „Ik denk dat ons meisje, nu ze zo goed in haar naaibenodigdheden zit, wel een heel handig naaistertje worden zal,” zegt Moeder.

Ze beginnen allemaal te lachen.

dat we net zo lang wakker mogen blijven
en lezen als we willen . . .

Het staat zeker op mijn gezicht te lezen, dat ik nu niet zo heel erg blij ben met mijn kerstgeschenken.

Er liggen nog maar enkele pakjes in de mand, en daar ik ruim mijn aandeel gehad heb, heb ik niets meer te verwachten.

Tante Lovisa heeft wel een boek gekregen en twee tijdschriften : „Svea” en „Norman”. Ik zal ze eens stellig van haar mogen lezen, maar natuurlijk moet zij er eerst zelf mee klaar zijn. Het is heus niet gemakkelijk om je groot te moeten houden.

Er ligt nog één pakje in de mand, en aan de vorm kan ik zien, dat het een boek is. Maar natuurlijk, voor mij is het niet bestemd ! Ze hebben immers met elkaar afgesproken, dat ik geen boek hebben mag !

Daar hoor ik dat Moeder mijn naam voorleest. Als ik 't in mijn handen heb, voel ik terstond dat het een boek is !

Ik heb een vuurrode kleur en schreeuw, in mijn opwinding, om een schaar om het touw,tje door te knippen ! Zenuwachtig ruk ik er het papier af en daar ligt een beeldig boekje voor me, een sprookjesboek. Dat kan ik dadelijk aan de band zien.

Ik voel dat ze allemaal naar me kijken. Zij weten, dat dit mijn mooiste geschenk is, het enige waar ik werkelijk echt blij mee ben.

„Hoe heet het ?” vraagt Daniel, terwijl hij over mijn schouder kijkt.

Ik sla het titelblad om en zet grote ogen op. Ik kan er geen woord van begrijpen :

Nouveaux.

Contes de Feés

pour les petits enfants

par

Mme. la Comtesse de Segur

néé Rostopchine

Illustrés de 46 vignettes

par Gustave Doré et Jules Didier

Paris

Librairie Hachette et Cie.

79 Boulevard Saint-Germain 79

Daniel slaat het boek dicht en geeft het mij terug. „Het is een boek met Franse Sprookjes”, zegt hij, „daar zal je een kluif aan hebben.”

Aline Laurell heeft me drie maanden lang Franse les gegeven, maar ik ken er nog niets van.

Het is nóg erger om een Frans boek gekregen te hebben, dan helemaal geen boek. Het is heel moeilijk om niet in tranen uit te barsten. Maar gelukkig, daar valt mijn oog op een van de platen.

Ik zie een bekoorlijk prinsesje in een wagentje rijden, getrokken door twee struisvogels. Op de rug van één der struisvogels zit een kleine page, hij heeft een hoed met een veer op en op zijn manteltje is een wapen geborduurd.

De prinses heeft bolle pofmouwen en een plooi kraag. De struisvogels

hebben veren op hun kop en zij trekken het wagentje aan zware gouden kettingen. Nooit heb ik zo iets moois gezien!

Als ik de bladen omsla, kom ik het ene plaatje na het andere tegen, afbeeldingen van schone prinsessen, sierlijke Koningen, edele ridders, stralende feeën, afschuwelijke heksen en prachtige kastelen. Neen, om dit boek mag je niet huilen, zelfs al is het een Frans!

Als we op Kerstmorgen terug zijn uit de kerk, ga ik mijn kleine Franse dictionnaire halen en begin te lezen.

Het is heel moeilijk. Ze hebben 't mij geleerd volgens de Grönlund-

Ik zwoeg over regel na regel . . .

methode. Als het in deze sprookjes ging over „de hoed van den groten man” of over „de groene paraplu van den aardigen timmerman,” dan zou ik 't nog wel hebben begrepen, maar wat moet ik met deze vloeiende Franse tekst beginnen?

Zo begint het boek: „il y avait un roi”. Wat betekent dat? Pas na een uur ben ik er achter dat de vertaling luidt: „Er was eens een Koning”.

Maar de platen houden me geboeid! Ik moet te weten komen, wat zij voorstellen. Ik gis, ik zoek op in mijn dictionnaire, ik zwoeg over regel na regel.

En als eindelijk de kerstvacantie voorbij is, heeft dit mooie boekje mij meer Frans geleerd dan Aline Laurell in een paar jaar bereikt zou hebben volgens de Grönlund methode.

Het Kerstmaal gaat door!

door

CORN. MEIGS

MET ILLUSTRATIES VAN WILLY KEIZER

JUIST omdat het zo'n saaie grauwe middag was met laaghangende wolken en een kille wind, liet Sally de schoolbus voorbijgaan om naar huis te lopen.

Het waren de donkere dagen voor Kerstmis en het zou wel gauw beginnen te sneeuwen, misschien vandaag nog wel. Sally was er bijna zeker van, want kinderen die op een boerderij op het land wonen, hebben verstand van het weer.

Als er sneeuw kwam zou het pas echt Kerstmis wezen. Ze hadden 't dit jaar thuis moeilijk gehad, dat had Sally heel goed gemerkt, maar een paar dagen geleden had Vader gezegd :

„Ik heb al het extra hooi kunnen verkopen en de twee veulens, aan één en denzelfden man. Hé, nu kunnen we ons tenminste wat ruimer bewegen” en Moeder had er op laten volgen : „dan kunnen we Kerstmis vieren dit jaar.”

In Vermont, waar Sally woonde, betekende : „Kerstmis vieren”, dat daarbij de hele familie uitgenodigd werd.

Wat was Sally blij geweest toen Moeder dat gezegd had. Nu ze door de enige straat van het dorp liep, was ze zo druk aan het plannen maken, dat zij niets of niemand zag. Zij was het station al voorbij zonder dat zij 't gemerkt had. De middagtrein was al binnen.

Plotseling hoorde zij dat iemand achter haar aan kwam en toen zij omkeek zag ze een lange jongen lopen van ongeveer haar eigen leeftijd.

„Heb je mijn Oom Silas niet gezien ?” vroeg hij toen hij haar had ingehaald. „Ik kom bij hem logeren, zie je.”

Hij had nog niet uitgesproken, of een boerenkarretje kwam aanrattelen over de keien. Toen het naast de kinderen gekomen was, hield de koetsier het paard in en een onvriendelijke stem zei : „Zo, ben je daar al ? Ik moet eerst nog een paar boodschappen doen. Stap maar in. Vort, Bles !” en het paard zette zich weer in beweging.

„Dat is ook geen hartelijk welkom als je ergens in de kerstvacantie komt logeren,” dacht Sally, „wat vervelend dat Oom Silas toch zo bokkig is,” maar toen zij het pad naar de boerderij insloeg vergat zij al gauw Oom Silas en zijn logé. Het pad naar huis . . . zou wel ooit iemand daar niet van houden ? Sally was er dol op ! Zij hield van de kronkelingen de heuvel op en het punt waar je dat verre uitzicht had in het dal. In alle jaargetijden hield zij er van, maar wel het meest als de glooiende hellingen bedekt waren met de eerste poedersneeuw.

De eerste zachte doelloze sneeuwvlok dwarrelde naar beneden, beroerde haar wang, smolt, en werd door een tweede gevolgd.

Toen begonnen de vlokken al dichter en dichter te vallen. Niets was zo geheimzinnig en zo opwindend als de eerste sneeuwval. Zij hief haar gezicht op om er de vlokken onder het lopen op te laten vallen.

Zij was halverwege de heuvel toen zij achter zich het geratel van wielen en het geklikklak van hoeven hoorde. Dat kon niemand anders dan Oom Silas zijn, die klaar was met zijn boodschappen. Hij hield de teugels in en vroeg of zij mee wilde rijden.

„Graag,” zei Sally en voelde zich verlegen. De jongen had wel vriendelijk tegen haar geknikt, maar niets gezegd. Toen zij naast hem zat, maakte Oom Silas de opmerking waarop zij al die tijd al gewacht had.

„Alle kinderen verlangen naar sneeuw en nu hebben zij hun zin,” dat zei hij elk jaar.

In de verte zag zij haar huis al, een wit huis achter een rij geschoren linden. Voor haar deur hield Oom Silas stil en haastig zei Sally :

„Komt U met Kerstmis bij ons eten ? Dat moest ik, als ik u zag, u van Moeder vragen.”

„Zo, vieren jullie Kerstmis ?” merkte Oom Silas zuur op.

„Ik vind dat jullie er niet veel reden voor hebben. Al heeft je Vader nu zijn hooi en zijn veulens verkocht, je bent er toch nooit helemaal zeker van voor je het geld in je zak hebt. Als ik er zo slecht voor stond als George Van der Bilt, zou ik er niet aan denken Kerstmis te vieren.”

Sally werd driftig.

„Dat moeten Vader en Moeder zelf weten,” zei ze scherp.

„In elk geval heb ik u nu gevraagd, en de jongen mag ook meekomen.” Oom Silas gaf geen antwoord. Zij stapte uit en Bles zette zich weer in beweging. Ze verbeelde zich, dat zij den jongen nog eens om zag kijken, voor het karretje de hoek omsloeg.

In de grote keuken was het warm en vrolijk. Toen zij al aan tafel zaten, kwam Vader, die naar stad geweest was, met een wit besneeuwde jas binnen.

„Het sneeuwt hard,” zei hij en ging zitten.

Ben, Sally's jongste broer, riep :

„Laten we toch beginnen, ik heb honger !”

Toen ze klaar waren schoof Vader z'n stoel achteruit en zei : „Ze hebben me verteld, dat de man, die de boerderij van Jens gehuurd had en hier hooi en paarden gekocht heeft, geschreven heeft dat hij er van af ziet. Dus ik ben bang dat we de veulens en de rest niet kwijt zijn.”

Sally zag moeder verschrikt opkijken en ze dachten alle vier hetzelfde. Ben echter sprak het ook uit : „Dan hebben we voor ons zelf ternauwernood genoeg, hoe moet het dan met de twintig mensen die we met Kerstmis gevraagd hebben ?”

„Twee en twintig,” fluisterde Sally, maar niemand scheen haar opmerking te horen.

Aan de muur hing een ronde, goudomlijste spiegel, die nog van Grootmoeder geweest was. Sally was nu al zo groot, dat zij er, als zij zich wat uitrekte, in kijken kon. Zij zag haar hoofd met de twee vlechten, haar stevige kin en haar donkere ogen. Ze was nu een groot meisje, zij kon moeder helpen.

„Ben en ik kunnen ook met de veulens helpen,” dacht zij, „dan moeten zij het hooi maar opeten, dan zijn ze in 't voorjaar grote paarden. Natuurlijk kunnen we toch Kerstmis vieren ! Het moet.”

„Ik geloof dat ik 't wel klaar kan spelen,” zei Moeder langzaam. „Ja, het kan zeker.”

Nu volgden twee drukke weken, zo druk, dat Sally nu pas begreep wat

werken was ! Maar het was niet naar, want zij kon het aan. Ze was niet voor niets zo groot geworden, dat zij in Grootmoeders spiegel kijken kon. Daar had je allereerst het grote probleem van het kerstmaal, een probleem dat wel niet op te lossen leek.

Ze hadden een paar jonge kippen.

„Maar zij zijn zo verschrikkelijk klein,” zuchtte Moeder, „de mensen zijn er over 't algemeen dol op, maar voor twintig gasten is het nooit genoeg.” Maar de volgende dag kwam Juffrouw Heleen, wier man kippenboer was, even aanlopen. Ze bewonderde de hennen.

„We hebben zoveel bestellingen, dat we nooit kippen genoeg hebben voor de klanten in de stad met Kerstmis”, zei zij.

Toen kwam Sally op het lumineuse idee de hele koppel kippen in te ruilen tegen twee kalkoenen van Juffrouw Heleen.

Het was een uitstekend plan.

Juffrouw Heleen rekende uit, dat zij waarschijnlijk toch met een paar kalkoenen zou blijven zitten en was blij met de ruil. Zij reed naar huis met een mand vol kakelende kippen in haar karretje, en de hoofdschotel met Kerstmis was er tenminste.

De plumpudding baarde niet zoveel moeilijkheden. De kruidenier stemde er in toe rozijnen en bloem te leveren in ruil voor een mandje appels.

De toekomst zag er rooskleurig uit, maar er viel nog een massa werk te verzetten.

Want Sally en Ben hadden nu ook de verzorging voor de veulens op zich genomen, en je zoudt het nooit denken : maar veulens eisen veel zorg ! 's Morgens moesten ze water en haver hebben, 's avonds vers stro en eten, als het mooi weer was moesten zij naar buiten, maar naar binnen zodra er storm dreigde.

Sally vond 't een leuk gezicht de jonge paarden in de wei te zien lopen ; ze tilden hun poten hoog op in de sneeuw en hun adem steeg als rookwolkjes omhoog in de koude lucht. Het leek wel of zij elke dag groter werden en al veel op heuse paarden begonnen te lijken. Ben en zij waren er heel trots op. Op een middag, toen Sally een beetje moe uit school kwam, stond haar moeder haar bij de deur op te wachten.

„Ben is al vroeg snipverkouden uit school naar huis gekomen en Vader is naar de molen. Zou jij alleen voor de veulens kunnen zorgen ?”

Het was helemaal niet gemakkelijk, alleen naar de donkere schuur te gaan, daar de lantaarn op te hangen en naar de hooizolder te klauteren. De veulens stonden te stampen in hun stal want ze hadden honger. Op de plaats vanwaar zij gewoon waren het hooi te halen was niet veel meer overgebleven, en zij moest de zware ladder verzetten. Eindelijk stond hij wel op een andere plek, maar niet erg stevig. „Maar zo moet het maar,” zei zij ongeduldig.

Ze klom naar boven, maar plotseling schoot de ladder naar voren. Ze kon nog juist een balk vastgrijpen en zich in evenwicht houden, maar zodra zij een beweging maakte, begon de ladder weer te glijden. en ze kon op noch neer.

Daar hing ze nu en wist niet wat ze doen moest ! Maar opeens zei een onbekende stem :

„Zal ik je helpen ? Houd je dan nog even vast, ik houd de ladder wel tegen.” Ze kwam weer veilig op de grond en zag bij het licht van de lantaarn

dat het de logé van Oom Silas was. Hij nam haar de hooivork uit de hand en klom naar boven.

„Zeg maar als er genoeg is,” zei hij, en daar kwam het hooi al naar beneden! Hé, wat prettig was het, er niet alleen voor te staan.

Sally hoorde opeens een geluid dat haar het hoofd om deed wenden. Daar stond haar Moeder in de deur met iets wits in haar armen, dat klapwiekte en snaterde.

„Hier heb ik Jozua van Oom Silas,” riep ze.

Jozua was een oude witte eend, die iedereen kende.

De jongen hield op met 't hooi.

„Oom Silas zei, dat hij misschien dienen kon voor 't kerstmaal,” zei hij, „maar ik vind dat u hem maar niet moet slachten. Jozua is al zo oud en natuurlijk erg taai.”

Sally's moeder lachte. „Hij mag bij ons blijven,” zei ze. „Maar ik vind dat jij, voor een stadsjongen, uitstekend met de hooivork overweg kunt.”

„O, dat heeft Oom Silas me wel geleerd. Mag ik nog eens komen helpen?”

Voortaan kwam hij elke dag, hij hielp Sally, Ben en Vader in de schuur en iedereen mocht hem even graag.

Op kerstmorgen waren ze voor dag en dauw al overeind, de zon ging gloeiend rood op achter de besneeuwde bergen.

De kinderen kregen geschenkjes: Sally een rood mutsje omzoomd met konijnenbont en Ben een kleine bijl, glimmend en sterk.

Toen ging iedereen aan z'n werk. De twee kalkoenen werden in de oven geschoven, de cake werd gebakken, terwijl de saus voor de plumpudding alleen al een paar uur in beslag nam. Sally was heel trots dat zij mocht roeren.

De keuken was vol stoom, vol heerlijke geuren, en vol gepruttel en gebobbel.

„Moeder,” zei Sally opeens, „wat zal Oom Silas wel zeggen, dat hij Jozua niet krijgt?”

„Oom Silas zal veel te blij zijn met een stuk kalkoen en naar Jozua niet vragen.”

Al vóór twaalf uur kwamen er gasten, nicht Miranda met haar drie kleine kinderen, neef Fred met z'n vrouw, z'n zoon en z'n dochter. Steeds kwamen er meer. Alle vrouwen en jonge meisjes deden een schort voor en hielpen mee met koken of tafeldekken.

Oom Silas kwam het laatst, hij moest uitgerold worden uit wel zes bouffantes.

„Ik weet niet of jullie 't wel gemerkt hebt,” zei hij, „maar voor het avond is krijgen we storm. Ik vertrouw dit mooie weer niet.”

Zijn neef Tom was ook meegekomen. Hij torste een grote bos hulst, die Sally midden op tafel zette.

Nu werd, onder diep stilzwijgen de ovendeur opengezet en de goudbruine kalkoenen tevoorschijn gehaald.

Alles was klaar.

Maar opeens vloog de deur open en stond Ben op de drempel.

„Het is hard beginnen te waaien!” riep hij, „de deur van de stal is opengewaaid en de veulens lopen buiten!”

Het woei inderdaad hard, want met een slag sloeg de deur achter hem dicht.

De mannen sprongen op, grepen hun pet en liepen naar buiten, Sally en Ben voorop. De storm, die Oom Silas voorspeld had, was inderdaad

losgebroken. Op de wei zagen ze de veulens draven, die genoten van hun onverwachte vrijheid.

Bij het hek stond een lange rij karren. Tom verdween in de stal en kwam met Bles naar buiten.

Oom Silas begon luid te protesteren, maar neef Fred legde hem het zwijgen op: „Laat den jongen begaan. Hij weet heel goed wat hij wil.”

De veulens hadden getracht langs de gladde helling naar beneden te gaan, maar toen zij Bles zagen, draaiden zij om en draafden het bos in. „Dat is gevaarlijk met deze storm,” riep Vader, „we moeten hen er uit drijven.”

Sally wist niet eens hoeveel gasten achter hen aan kwamen, maar zij bleef vlak achter Vader rennen in de richting van het bos. Boven haar hoofd hilde de wind, die droge sneeuw op deed dwarrelen!

Zij zag Tom op de rug van Bles haar beduiden dat zij terug moest gaan, maar zij dacht er niet aan hem te gehoorzamen.

De veulens waren een ogenblik besluiteloos blijven staan en Ben en zij renden op hen af. Zij slaagden er zelfs in de

voorstes bij de manen te grijpen, maar op hetzelfde ogenblik schrok

Sally van een luid gekraak en een hevige slag, terwijl een wolk sneeuw haar verblindde.

Toen zij haar ogen weer open deed zag zij dat zijzelf en

Ben en de beide veulens gevangen zaten in een warnet van gebroken takken. Een reusachtige es was naar beneden gekomen, die nog twee bomen in zijn val had meegesleept. Vlak boven hen hing de reusachtige stam die hen beschermde.

„Houd hem vast, Ben, laat hem niet los,” zij had 't gebroken halster van het bruine veulen te pakken gekregen en reikte het Ben. Toen riep zij:

„We zijn hier! We zijn ongedeerd!”

„Goddank!” hoorde zij Vader's stem. „Beweeg je niet. Ze halen de bijlen, we komen bij je.”

Ze bleven stil staan, zij probeerden de paarden rustig te houden, ben al even moedig als Sally, hij zag alleen wat bleek. Om hen heen was het geluid van de bijen. Sally hoorde de stem van Tom. „Nog even,” zei hij. Toen brak plotseling een stam naast hen doormidden en door de opening stapte Tom. Hij hijgde zo, dat hij bijna niet kon spreken, maar hij greep het zwarte veulen. „Ik houd hem nu wel vast, Sally.”

Ja, dat was goed. Haar arm deed pijn en haar knieën knikten. Weer een luid gekraak en nu stond Vader naast haar en sloeg zijn arm om haar heen.

Het kerstmaal werd wat laat opgediend, maar toch was het een groot feest. Iedereen had honger en de tongen roerden zich! Sally mocht niet mee helpen, voor het bedienen zorgden de andere nichtjes en telkens kwamen ze bij haar om te vragen: „wat moeten we nu doen, Sally” en „vind je goed dat we . . .”, ze voelde zich bijna een groot mens.

Toen Moeder Oom Silas vroeg wat hij liever wilde hebben: „eend of kalkoen”, zei hij zonder aarzelen: „Kalkoen, Mary. Geef de eend maar aan de jongelui,” zodat er over Jozua niet gesproken werd.

Neef Fred zei, dat de veulens prachtbeesten waren en zeker paarden zouden worden, die veel geld waard waren.

Toen zij van tafel opstonden, zei Oom Silas, terwijl iedereen toestemmend zweeg:

„Jouw moeder verstaat de kunst om Kerstmis te vieren, Sally,” en Tom fluisterde haar in het oor: „Dat is zo. Volgend jaar kom ik vast en zeker terug!”

HERDERS, HOE, ONTWAAKT GIJ NIET?

OUD-NEDERLANDS LIED

Herders, hoe, ontwaakt gij niet?
Schouwt in 't ronde wat geschiedt!
Hoort, een stem van Hemelingen,
Klonk door lucht en starrenkringen:
„Gloria, Gloria!”

O, wat wonder werd dees nacht
Hier op aarde wel volbracht?
Ziet de glans van 't firmament
Maakt iets heiligs ons bekend.

Wat geschenken voert ge mee?
Kiest ge van uw schoonste vee?
Ach, van 't geen gij op kunt dragen
Zal uw hart Hem 't meest behagen:
Gloria, — Gloria! —

Neen, geen offer is te groot
Voor het Kind, dat God ons bood;
Maar geen schijnt Hem ook te klein,
Brengt uw liefde't naar Hem heen.

DE KERSTMAN OP JAVA

DOOR
S. FRANKE

Hij keek eens in zijn almanak,
of hij zich soms vergist had . . .

De kerstman, op zijn grote reis,
kwam ook naar 't land van Java.
In Priok stapte hij aan wal,
aan boord ging hij te Jaffa.

Hij keek eerst wel zijn ogen uit
naar Kerdja en naar Kromo,
naar Chang-Li Hung en Abraham,
Tjaminta en Ardjoeno.

Hij schrok eerst wel, want nergens zag
hij sneeuw in Java's hoofdstad.
Hij keek eens in zijn almanak
of hij zich soms vergist had.

De almanak zei, „wees gerust,
u bent op tijd gekomen,
stoor u maar niet aan 't groene gras,
de bloemen en de bomen.”

„Zo is het,” sprak een wijze palm,
en wuifde met zijn waaier,
„wij groeien en wij bloeien, want
dat wenst de Grote Zaaier.”

Een trotse lelie boog het hoofd
bij deze wijze woorden
en de melattie geurde zoet,
toen zij ze zeggen hoorde.

De bamboe ruiste, „stille toch,
de kerstman is gekomen.”
Toen zwegen alle bloemen en
toen bogen alle bomen.

De slanke klapper neigde 't hoofd,
de baardpalm boog heel statig;
die het kapok draagt was wat stijf,
daarom boog hij slechts matig.

Maar 't hoge, ranke suikerriet
hield even op met groeien
en fluisterde, „gelukkig dat
wij juist nu mogen bloeien.”

En verder, op de heuvelrug,
in uitgestrekte tuinen,
daar wuifden, boven koffiestruik,
de schaduwbomenkruinen.

En lager, in het diepe dal,
daar stond de rijst te bloeien.
„Hoe heerlijk,” fluisterde een aar,
dat hij ons hier ziet groeien.”

Zo ging de kerstman door het land
terwijl hij ieder groette,
die hij op deze schone tocht
door veld en bos ontmoette.

Toen kwam de kleine Bandong aan.
Die moest wat vruchten kopen.
Hij zag den kerstman, zwaarbelaan,
langs Java's wegen lopen.

Hij hurkte bij de pagar neer
en vouwde bei zijn handen.
Die bracht hij naar zijn voorhoofd toe;
dat hoort zo in die landen.

De kerstman zeide, „goedendag,
ik ben van ver gekomen
en heb voor jullie allemaal,
geschenken meegenomen.”

„Het is zo warm en u bent moe”
sprak Bandong, „mag ik vragen . . .
u gaat zo diep gebogen Heer,
mag ik u helpen dragen?”

De kerstman keek den jongen aan,
— zijn ogen leken sterren —
„mij helpen dragen, zeg je, kind!
't is goed, ik moet nog verre.”

Het bamboe ruiste, „hoort ge het,
Bandong, wil helpen dragen,
wij wisten, dat het zo moet zijn,
dit is de dag der dagen.”

De slanke klapper boog het hoofd,
de baardpalm neigde statig,
die het kapok draagt was wat stijf,
daarom boog hij slechts matig.

„Hierheen, o Heer!” sprak
Bandong zacht,
„de laan in naar de woning,
waar allen reeds verenigd zijn
en wachten op uw koning.”

En op de ruime galerij,
daar zaten Koos en Liesje,
ook vader, moeder, de kebon,
de baboe en klein Wiesje.

Het bamboe ruiste, „stille toch,
de kerstman doet de ronde,
hij kwam van ver, van o zo ver,
maar heeft ons toch gevonden.”

Het bamboe ruiste, „luister dan,
de kerstman is gekomen,
men zegt, men zegt, hij heeft voor elk,
wat kost'lijks meegenomen.”

De kerstman lachte in zijn baard.
Hoor toch het bamboe zingen.
Daar horen blijde lichtjes bij
en blanke schitterdingen.

Hij hing de kerstboom stikkevol
van boven en van onder,
met stralend, fonk'lend schittergoed;
het leek een sprookjeswonder.

En met de toorts, die hem de zon,
eens, oudtijds had geschonken,
beroerde hij de kaarsen tot
ze in volle luister blonken.

Het bamboe ruiste, „stille toch,
de kerstman is gekomen,
men zegt, hij heeft voor iedereen,
een lichtje meegenomen.”

De trotse lelie boog het hoofd
bij deze schone woorden
en de melatie geurde zoet
toen zij het zeggen hoorde.

En vader, moeder, de kebon,
ook baboe, Koos en Liesje,
heetten den kerstman wellekom ;
een kus kreeg hij van Wiesje.

En toen hij weer vertrokken was
naar verre, vreemde landen
dacht iedereen nog lang aan hem
en bleef zijn lichtje branden.

**Het beste
Hollandse tijdschrift
voor kinderen
van 5 tot 15 jaar**

Wenst U voor Uw kinderen een nuttig geschenk, waarvan zij een geheel jaar veel plezier beleven, een geschenk waardoor zij spelenderwijs hun geest verrijken en waarnaar zij 2 x per maand reikhalzend zullen uitzien? Verrast hen dan met een abonnement op **Zonneschijn**, welk blad, fraai geïllustreerd, veel afwisseling biedt.

Enige der vele rubrieken: Mooi vervolgverhaal, aardige korte verhalen, Knutselrubriek, Puzzles, Raadsels, Sportrubriek, Vragenbus, Van Vroeger en Nu, Rubriek door Kinderen voor Kinderen, Flip en Dik Krentenmik, Ons leuke Hoekje, Bond voor Natuurstudie „Kijk en Luister”, Zonneschijnclub, Zonneschijnwedstrijden met fraaie prijzen en bovendien het bijblad „Kiekeboe” (8 pagina's) voor de kleintjes van 5 tot 8 jaar.

De abonnementsprijs bedraagt per halfjaar f 3.25 en voor een gehele jaargang f 6.25, Nederlands Oost- en West Indië per zeepost f 6.25 per jaar, buitenland en landmail f 7.50 per jaar. Een ieder die zich voor een jaar als abonné opgeeft, ontvangt gratis een aardig jongens- of meisjesboek ter keuze.

Administratie „ZONNESCHIJN” - Uitgave C. A. SPIN & ZOON N.V.
Amsterdam-C. - N.Z. Voorburgwal 271-273 - Telefoon 35577-33823

Vraagt gratis proefnummer bij Uw boekhandelaar of bij de uitgevers

---

„Zonneschijn” brengt inderdaad Zonneschijn in de harten van Uwe kinderen!